

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU

Uuden edellä

Opiskelijoiden osakesäästäminen

Kuja-Halkola, Petri

Unkuri, Heikki

2014 Otaniemi

Laurea-ammattikorkeakoulu
Otaniemi

Opiskelijoiden osakesäästäminen

Kuja-Halkola, Petri
Unkuri, Heikki
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2014

Laurea-ammattikorkeakoulu
Laurea Otaniemi
Liiketalouden koulutusohjelma

Tiivistelmä

Kuja-Halkola, Petri
Unkuri, Heikki

Opiskelijoiden osakesäästäminen

Vuosi	2014	Sivumäärä	58
-------	------	-----------	----

Opinnäytetyössä tutkittiin opiskelijoiden säästämisen- ja sijoittamistottumuksia painottaen osakesäästämistä. Opinnäytetyössä selvitettiin myös sosiaalisen sijoittamisen kasvavaa trendiä. Tutkimus tehtiin kyselytutkimuksena, jonka kohderyhmänä olivat korkeakouluopiskelijat. Opinnäytetyön yhteistyökumppaniksi valikoitui ruotsalaislähtöinen arvopaperivälittäjäpankki Nordnet.

Suomessa listattujen yritysten osakkeita omistaa noin 16 prosenttia Suomen kansalaisista ja osakkeenomistajien keski-ikä on 59 vuotta. Yleisradion teettämän tutkimuksen mukaan opiskelijoiden tulotaso on alhainen Suomessa, minkä tulisi vaikuttaa opiskelijoiden säästämisen- ja sijoitusmahdollisuuksiin. Näin ollen opiskelijoiden arvopapereiden omistuksen voidaan olettaa olevan matalalla tasolla.

Tutkimus suoritettiin keväällä 2014 Internetin kautta. Kyselylomake rakennettiin yhteistyössä Nordnetin tiimin kanssa niin, että lomakkeen kysymyksistä selviää, miten opiskelijat säästävät ja mitkä ovat säästämisen kohteet. Kysely lähetettiin massapostina korkeakouluille, osassa korkeakouluja kysely lähetettiin sisäisten asioiden järjestelmiin, introihin. Kysely oli auki internetissä 1.3.2014 - 13.4.2014. Tutkimusta tehtiin lisäksi kahdeksalla eri oppilaitoksella maaliskuun 2014 aikana. Kaiken kaikkiaan kyselytutkimukseen vastasi 1004 korkeakouluopiskelijaa ympäri Suomen. Koulutusaloittain kolme suurinta ryhmää olivat tekniikan, kaupallisen alan sekä sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijat.

Tutkimustuloksia verrattiin Pörssisäätiön tekemiin tutkimuksiin ja aiemmin julkaistuun teoriaan. Aineistosta vertailuun valittiin kolme suurinta koulutusala (kaupallinen ala, sosiaali- ja terveystieteet ja tekniikka), eri sukupuolet sekä ennakkoon arvioituna todennäköisin osakesäästäjien asiakaskunta, kaupallisen alan miesopiskelijat.

Opinnäytetyössä arvioitiin nykyistä maailmantalouden tilaa osakesäästäjän näkökulmasta ajankohtaiseen teoriaan nojaten sekä opiskelijan mahdollisuuksia säästää tuottavasti. Opinnäytetyö sisältää myös pohdintaa rahoituslaitosten vaikutuksista opiskelijoiden säästämiseen. Teorianäytetyössä käytetään sijoitus- ja osakekaupankäyntiteoksia, kvantitatiiviseen tutkimukseen liittyvää kirjallisuutta sekä ajankohtaisia uutisia ja artikkeleita.

Opiskelijoista 90 prosenttia säästi rahaa. Riskialttiisiin sijoituksiin opiskelijat säästivät muuta kansaa useammin. Opiskelijoista 26 prosenttia omisti listattujen yhtiöiden osakkeita. Miehet olivat halukkaampia ottamaan riskiä sijoituksissaan ja omistivat yli 39 prosenttisesti osakkeita, kun naisopiskelijat omistivat osakkeita vajaa 17 prosenttisesti. Rahastosäästäjinä opiskelijat kunnostautuivat yli 32 prosentin kokonaismäärällään. Erot rahastosäästämässä naisten ja miesten välillä olivat huomattavasti pienemmät kuin osakesäästämässä.

Asiasanat: kvantitatiivinen tutkimus, opiskelija, osake, rahasto, sijoittaminen, säästäminen

Laurea University of Applied Sciences
 Laurea Otaniemi
 Business management

Abstract

Kuja-Halkola, Petri
 Unkuri, Heikki

Students' stock saving habits

Year	2014	Pages	58
------	------	-------	----

In this thesis we studied students' saving and investing habits focusing on stock savings. In addition the growing trend of social investing was studied. The study was conducted as a survey where the target group was polytechnic/university students. A Swedish security broker bank, Nordnet, was selected as a cooperation partner for the thesis.

In Finland, 16 percent of Finnish citizens own stocks of the Finnish listed companies and the average age of the stock savers is 59 years. According to the research made by the Finnish Broadcasting Company the income level of the students is low which should have an effect on the students' saving and investing opportunities. Therefore students' ownership of securities can be predicted to be at a low level.

The study was carried out in spring 2014 on the Internet. The survey was created in cooperation with the Nordnet team so that the questions of the survey provide answers on how students save and to which companies. The survey was sent via group e-mail to polytechnics/universities. In some universities the survey was published in the Intranet. The survey was open during March 1st - April 13th, 2014. The study was also carried out on eight campuses in March 2014. A total of 1004 students answered to the survey in Finland. The three biggest fields of education were technology, business and social and health care.

The results of the study were compared to the research that was conducted by the Finnish Foundation for Share Promotion and the theory that was published earlier. The three biggest fields of education (business, social and health care and technology), different sexes and the most likely customers of Nordnet, male business students, were chosen to a further analysis.

In this thesis the current status of the world economy was analysed from the view of a stock saver based on current theory and the student's possibilities to save profitably. The thesis also includes a discussion on how financial institutions affect the savings of the students. The theory of the thesis is based on investment and stock trade books, literature on quantitative research and current news and articles.

90 percent of the students saved money. Students saved more in high risk securities than people on average. 26 percent of the students had stocks of the listed companies. Men were more willing to take risks and over 39 percent of men had stocks whereas 17 percent of female students had stocks. Over 32 percent of the students had funds. The differences between female and male students in fund saving were substantially less significant than in stock saving.

Keywords: quantitative study, student, stock, fund, investing, saving

Sisällys

1	Johdanto.....	7
1.1	Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet.....	7
1.2	Opinnäytetyön rajaus.....	8
1.3	Rakenne.....	8
1.4	Avainkäsitteistö.....	8
2	Toimintaympäristö.....	9
2.1	Säästäminen.....	10
2.2	Sijoittaminen.....	11
2.3	Sosiaalinen sijoittaminen.....	11
3	Sijoittamisvaihtoehdot.....	12
3.1	Osakkeet.....	12
3.1.1	Pörssi.....	14
3.1.2	Arvopaperikaupankäynti.....	14
3.2	Johdannaiset.....	15
3.3	Rahastot.....	15
3.3.1	Osakerahastot.....	16
3.3.2	Korkorahastot.....	17
3.3.3	Yhdistelmärahastot.....	17
3.3.4	Indeksirahastot.....	17
3.4	ETF.....	17
3.5	Säästötilit.....	18
3.6	PS-tili.....	18
3.7	ASP.....	18
3.8	Tuottotilit.....	18
3.9	Määräaikaistalletus.....	18
4	Empiirisen tutkimuksen toteuttaminen.....	19
4.1	Tutkimuksen lähtökohdat.....	19
4.2	Mittausmenetelmät.....	20
4.3	Arvioita tutkimuksen reliabiliteetista ja validiteetista.....	20
4.4	Aineiston keruumenetelmä.....	21
4.5	Mittaus e-lomakkeella.....	22
5	Mittauksen tulokset.....	22
5.1	Säästämismuodot.....	22
5.1.1	Osakesäästäminen.....	23
5.1.2	Rahastosäästäminen.....	26
5.1.3	Asunto.....	29
5.1.4	Metsä.....	29

5.2	Säästämisen tavoite	31
5.3	Opiskelijat, jotka eivät säästä	33
5.4	Mistä tietoa sijoituskohteista?	34
5.5	Sosiaalinen media ja sijoittaminen	36
5.5.1	Sosiaalisen median käyttö	36
5.5.2	Sosiaalisen sijoittamisen työkalut tulevaisuuden sijoitusalueina	38
5.5.3	Osakesalkun sisällön sosiaalinen jakaminen	39
5.5.4	Sijoitusten sosiaalinen jakaminen osakkeenomistajien keskuudessa ...	40
5.5.5	Kiinnostus toisten sijoitusten näkemiseen	40
5.6	Säästämis- ja sijoitustuotteita tarjoavat yritykset	41
5.6.1	Pankkien tunnettavuus	41
5.6.2	Pankkipalveluiden käyttö säästämässä ja sijoittamisessa	42
6	Yhteenveto ja johtopäätökset	42
	Lähteet	46
	Liitteet	51

1 Johdanto

Opinnäytetyöprosessi sai alkunsa kesällä 2013, jolloin Laurea -ammattikorkeakoulun opiskelijat Petri Kuja-Halkola ja Heikki Unkuri päättivät tehdä opinnäytetyön osakesäästämisestä. Syksyllä 2013 opinnäytetyöprosessi pääsi kunnolla vauhtiin ja idealle muodostui raamit. Opinnäytetyön aiheeksi valittiin ”Opiskelijoiden osakesäästäminen”. Opinnäytetyöntekijöille oli tärkeää saada yhteistyökumppaniksi rahoitusalan yritys, sillä näin saataisiin lisäarvoa itse opinnäytetyölle.

Yhteistyökumppanin hankinta oli vaikeaa, koska erilaisten yritysjärjestelyiden vuoksi pankeilla ei ollut resursseja lähteä mukaan opinnäytetyöprosessiin. Pankkien toimintaan Suomessa arvioidaan vaikuttavan edelleen myös finanssikriisi vuodelta 2008 ja sitä seurannut taantuma, joka näkyy pankkien huonoina näkyminä. (Talouselämä 2013.) Tämän takia pankkien arveltiin olevan varovaisia ja haluttomia lähtemään mukaan opinnäytetyöprojektiin.

Yhteistyökumppaniksi valikoitui joulukuussa 2013 ruotsalaislähtöinen osake- ja arvopaperivälittäjä, Nordnet Pankki. Nordnet Pankki on positioitunut yksityissijoittajien arvopaperivälittäjänä. Nordnet Pankki halusi antaa oman panoksensa opinnäytetyön osana tehtävään tutkimukseen. Pankki halusi lisätä kysymyksiä opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumuksista ja sosiaaliseen sijoittamiseen liittyviä kysymyksiä.

1.1 Tutkimuksen tarkoitus ja tavoitteet

Suomalaisista kotitalouksista noin joka viides omistaa listattujen yritysten osakkeita (Pörsissätiö 2014). Tutkimuskysymyksenä opinnäytetyöhön tehtävässä tutkimuksessa oli: säästävätkö opiskelijat osakkeisiin? Jos opiskelijat eivät säästä osakkeisiin, mihin he säästävät ja säästävätkö ylipäätään?

Yle Uutisten tuottaman selvityksen mukaan opiskelijavaltaisilla postinumeroalueilla ihmisten tulotaso on huomattavasti alhaisempi kuin muualla Suomessa. Selvityksestä käy ilmi, että Espoon Otaniemessä on keskimääräisesti kaikkein vähätuloisimmat ihmiset. Näin ollen voidaan olettaa, ettei opiskelijoilla ole varaa säästää. (Yleisradio 2013b.)

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, kuinka yleistä osakesäästäminen on opiskelijoiden keskuudessa ja miten opiskelijat kokevat osakesäästämiseen liittyvät trendit. Tutkimuksen tarkoitus on myös selvittää, millaisia muita säästämisuotoja opiskelijat käyttävät ja säästävätkö opiskelijat yleensäkin.

1.2 Opinnäytetyön rajaus

Tutkimus rajattiin koskemaan korkeakouluopiskelijoiden säästämisen- ja sijoitustottumuksia painottaen osakesäästämistä. Aiheen rajaus osoittautui haasteelliseksi, sillä tutkimusta tehtäessä oli tutkittava myös säästämistä yleisesti. Tärkeimpään säästämismuotojen käsitteistöön valittiin osakkeet, rahastosäästäminen sekä säästötilit. Suora asunto- ja metsäsijoittaminen vaativat suhteellisen suurta alkupääomaa verrattuna esimerkiksi osakkeisiin ja rahastoihin, joten kaksi kyseistä säästämisen- ja sijoittamismuotoa päätettiin jättää pienemmälle huomiolle. Varsinkin asuntosijoittajilla on tapana rahoittaa sijoituksiaan lainarahalla, mikä opiskelijoille on haastavaa pienen tulotason vuoksi.

1.3 Rakenne

Opinnäytetyö sisältää ensimmäisessä osiossa teoriaa säästämisestä ja sijoittamisesta yleisellä tasolla sekä tärkeän käsitteistön avaamisen yleisimmistä säästämismahdollisuuksista. Niistä valittiin osakkeet, rahastot, ETF:t sekä erilaiset säästö- ja tuotto-tilit.

Toisessa osiossa esitetään varsinainen tutkimus ”Opiskelijoiden säästämisen- ja sijoitustottumukset”. Ensin käsitellään tutkimuksen tekemisen teoriaa, jonka jälkeen siirrytään itse tutkimukseen. Osiossa kerrotaan mittauksen lähtökohdista ja mittauskohteista. Lisäksi selostetaan kentällä tehtävää mittauksia ja pohjustetaan tulevaa tutkimusta.

Kolmannessa osiossa esitetään tutkimustulokset ja analyysi ilmenneistä tutkimustuloksista. Tutkimustuloksia vertaillaan aiemmin tehtyihin tutkimuksiin ja pohditaan, mistä saadut tulokset kertovat.

1.4 Avainkäsitteistö

Osake: Osake on osuus yhtiöstä, tarkkaan ottaen sen osakepääomasta. Osakkeella saa oikeuden yhtiön voitonjakoon, etuoikeuden uusmerkintään ja osallistumisoikeuden yhtiökokoukseen. (Hämäläinen 2003, 227.)

Rahasto-osuus: Sijoitusrahasto kerää eri asiakkaiden varat yhteen ja sijoittaa ne useisiin eri sijoituskohteisiin. Niitä ovat esimerkiksi osakkeet, korkosijoitukset ja muut arvopaperit. Nämä kohteet yhdessä muodostavat rahaston. (Sp-Rahastoyhtiö Oy 2014.)

ETF (Exchange Traded Fund): ETF on pörssilistattu passiivisesti hoidettu indeksiosuusrahasto. Indeksiosuudet ovat tuotteita, joilla voidaan käydä kauppaa samalla tavalla, kuin osakkeilla pörsseissä, joten ne myös noteerataan kuten osake. Yleisimmät ETF:t mukailevat suoraan

tunnetuimpia osakeindeksejä ja niitä hallinnoidaan passiivisesti indeksirahastojen tapaan. (Nordea 2014a.)

Säästö- tai sijoitustili: Säästötili tai sijoitustili voi olla joko jatkuva tai määräaikainen tili. Jatkuvalle säästötilille voi säästää esimerkiksi tietyn summan kuukausittain. Määräaikaistilille rahat sidotaan sovituksi ajaksi. Rahat saa yleensä nostaa vasta eräpäivänä, talletusajan päätyttyä. (Finanssivalvonta 2014.)

Tuottotili: Tuottotili on tili, jolle maksetaan tavallista pankkitiliä korkeampaa korkoa. Korko lasketaan jokaisen päivän saldolle ja maksetaan kuukausittain. Tuottotiliin ei voi liittää esimerkiksi maksukorttia. (S-Pankki 2014b.)

2 Toimintaympäristö

Opinnäytetyö on rajattu koskemaan korkeakouluopiskelijoiden säästämismuotoja, painottaen osakesäästämistä. 2000-luvun alku on ollut erilaisten kriisien aikakautta. Vuodesta 2008 alkanut finanssikriisi luo edelleen epävarmuutta osakemarkkinoilla varsinkin pankkisektorin heikkoina tulevaisuuden näkyminä. Toinen suuri kriisi puhkesi Euroalueella. Euroalueiden valtioiden pitkään jatkunut velkaantuminen synnytti alueelle velkakriisin. Tähän teoriaan kuuluu myös Suomi, jonka valtionvelka on kasvanut huimasti viimeisen viiden vuoden aikana. Toisen teorian mukaan syynä oli, että euroalueen jäsenvaltioiden finanssipolitiikka jätettiin valtioiden omalle vastuulle. Uutisia seuranneet ovat nähneet, miten Kreikka, Portugali sekä Irlanti elivät Euroopan Unionin rahoittamana tekohengityksellä.

Yhdysvaltain pörssit ovat kehittyneet varsin suotuisasti viimeisen viiden vuoden aikana. Kaksi seuratuinta yhdysvaltalaisista osakeindeksiä ovat Dow Jones Industrial Average ja NASDAQ. Nykyään Dow Jones Industrial Average koostuu 30 suurimmasta ja laajimmin omistetuista yhdysvaltalaisesta osakkeesta. Vuodesta 2009 vuoteen 2013 Dow Jones Industrial Average:n arvo nousi noin 72 prosenttia. Tämä on todella huikea saavutus, koska erilaiset kriisit ja taantumet ovat olleet samaan aikaan päällä. Tämä kuvastaa hyvin, että aina osakekurssit eivät käyttäydy samalla tavalla talouden suhdanteiden mukaan. NASDAQ on New Yorkissa toimiva teknologiaosakkeista koostuva pörssi, jossa on yli 3300 yritystä. Vuodesta 2009 vuoteen 2013 NASDAQ:n arvo nousi 147 prosenttia. Tämä on kaksinkertaisesti verrattuna Dow Jones Industrial Average:een. OMX Helsinki eli entinen Helsingin pörssi on kehittynyt vastaavalla ajanjaksolla eli vuodesta 2009 vuoteen 2013 nousemalla vain 31 prosenttia. Tämä on paljon vähemmän verrattuna Yhdysvaltalaisiin indekseihin. OMX Helsingin kehitykseen arvioidaan vaikuttaneen Suomen talouden heikko tilanne, kotimarkkinoiden heikko kysyntä sekä suhteellisen pieni vienti. (Bloomberg 2014; Google Finance 2014.)

Ennen vuotta 2011, pörssikurssit eivät myöskään toipuneet pudotuksistaan vuoden 2008 finanssikriisin seurauksena. Talouden ollessa taantumassa, ihmiset käyttäytyvät myös varovaisemmin sijoituksissaan eikä suuria riskejä välttämättä haluta ottaa rahojen menettämisen pelossa. Kuluttajien odotuksilla on suuri vaikutus riskialttiimpiin sijoituskohteisiin. Mikäli kuluttajilla ei ole hirveästi tietoa riskialttiimmista sijoituskohteista, niin on niitä vaikea nähdä positiivisina sijoituskohteina, mihin voisi sijoittaa omia rahojaan.

2010-luku on kaiken kaikkiaan ollut varsin epävakaa taloudellisesti johtuen monista kriiseissä ja huolista, jotka vaikuttaisivat hiljalleen elpyvään maailmantalouteen negatiivisesti. Pörssikurssien ollessa P/E-lukujen valossa suhteellisen korkeita, ei negatiivisten uutisten ilmaantumisille olisi varaa. P/E eli voittokerroin tarkoittaa osakkeen hintaa tuloksen tekoon nähden. Suurimpia huolia ovat valtioiden velkaantumisen ohella Kiinan talouden hidastuminen. Tällä hetkellä, toukokuussa 2014, Ukrainan kriisi heiluttaa pörssijä maailmanlaajuisesti. Erilaisten kriisien ilmaantuessa vaikutukset pörssien kehitykseen ovat suuria. (Google Finance 2014; Helsingin Sanomat 2014.)

2.1 Säästäminen

Pitkään on tiedetty se tosiasia, että suomalaisten suosituin säästämismuoto on pankkitili. Suomalaisilla on pankkitileillä yhteensä noin 82,4 miljardia euroa eli noin 16,000 euroa jokaiselta suomalaista kohden. Suomalaiset ovat omaksuneet varsin hitaasti toisenlaiset sijoittamis- ja säästämismuodot. Kuitenkin tällä hetkellä, vuonna 2014, pankkitilien korko (noin 0,1 prosenttia) on niin alhainen, että se häviää reilusti inflaatiolle, eli raha menettää pankkitilillä arvoaan koko ajan. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Inflaatio tarkoittaa yleisen hintatason nousua ja sitä kautta rahan arvon alenemista. Vuonna 2013 inflaatio oli Suomessa noin 1,5 prosentin luokkaa. Maaliskuussa 2014 inflaatio Suomessa oli noin 1,3 prosenttia. Euroopan Unionin pitkän aikavälin tavoite on alle 2 prosentin inflaatio. Inflaatio vaikuttaa osakkeisiin monella tapaa. Ensinnäkin inflaation kiihtyminen nostaa korkotasoa ja samalla laskee joidenkin osakkeiden hintoja. Korkojen nousuhan laskee osakkeiden hintoja ihan yleisesti ja vastaavasti korkojen lasku nostaa osakkeiden hintoja rahavirtojen virratessa parempaan riski/tuottoon. Inflaatio saattaa myös kaventaa yritysten voittomarginaaleja. Matalien korkojen aikana sijoittajat siirtävät varojaan riskisempiin kohteisiin, joissa tuotto-odotukset ovat korkeammat ja korkeiden korkojen aikana sijoittajat voivat siirtää varojaan erilaisiin korkotuotteisiin saaden niistäkin kohtuullisen tuoton varoilleen huomattavasti pienemmällä riskillä. (Pohjola 2008, 167; Tilastokeskus 2014; Malkiel 2012, 191-192.)

2.2 Sijoittaminen

Suomalaiset kotitaloudet ovat sijoittaneet suomalaisiin pörssiosakkeisiin noin 24,3 mrd. euroa. Sijoitusrahastoihin kotitaloudet ovat sijoittaneet noin 13,7 mrd. euroa eli huomattavasti vähemmän kuin pörssiosakkeisiin. Suhteellisen suuri ero voi osittain selittyä sillä, että osakkeisiin on voinut sijoittaa pidemmän aikaa, kun taas erilaiset sijoitusrahastot tulivat markkinoille vasta 1990-luvulla. (Finanssialan Keskusliitto 2013.)

Osakesijoittaminen on säästämismuodoista kaikkein tuottavinta pitkällä aikatahtimella. Tällä tarkoitetaan useiden vuosikymmenten säästöaikaa. Osakkeissa ostovoima ei vain säily, vaan se myös kasvaa merkittävästi, koska arvopapereille saadaan tuottoa korkoa korolle. Korkoa korolle -ilmiön avulla kohtuullisen kokoinen säästösumma kerryttää pitkän ajan kuluessa alkupe-
räiselle säästösummalle moninkertaisen tuoton. Korkoa korolle -periaate edellyttää osakkeis-
ta saatujen osinkojen ja pääomanpalautusten sijoittamista uudelleen osakkeisiin. Tilastojen mukaan osakesijoitusten reaaliarvo on kaksinkertaistunut keskimäärin noin 11 vuoden välein. (Erola 2009, 10-11.)

Osakkeisiin liittyvää riskiä ei voi poistaa täysin hyvällä hajautuksella. Hyvinkin hajautettu osakesalkku voi olla tappiolla vuoden kuluttua 30 prosentin todennäköisyydellä. Tappioriski laskee kuitenkin nopeasti. Seitsemän vuoden sijoitusajan jälkeen hyvin hajautetun osakesalkun tappioriski on enää noin kymmenen prosenttia ja 11 vuoden sijoituksessa enää noin viisi prosenttia. (Erola 2009, 15.)

2.3 Sosiaalinen sijoittaminen

Yhteistyökumppani Nordnet toivoi, että tutkimuksessa tutkitaan heidän hankkimaansa sosiaalisen sijoittamisen työkalua Shareville:ä. Shareville:n avulla oman oikean Nordnetin salkun voi avata sosiaalisesti julkiseksi. Tällöin kaikki Nordnetin Shareville:ä käyttävät asiakkaat pystyvät seuraamaan kyseisen osakesalkun kehitystä. Avattuaan salkkunsaa julkiseksi Shareville:ssä, sijoittaja näkee kaikkien muiden Shareville:ä käyttävien sijoittajien salkut ja niiden kehityksen. Oman salkkunsaa julkiseksi jakaneesta henkilöstä tulee eräällä tapaa salkunhoitaja, jolla on mahdollisesti seuraajia. On todennäköistä, että sijoittamisen aloittamisen kynnyks madaltuu, koska on mahdollista nähdä, miten toiset henkilöt ovat sijoittaneet ja kuinka he ovat menestyneet omissa valinnoissaan. (eToro 2014; Nordnet 2014c.)

Kyselytutkimuksessa Nordnetiä ei kuitenkaan ole millään tavalla yksilöity eikä Nordnet ole tunnistettavissa opinnäytetyön yhteistyökumppanina kyselylomakkeen täytettyään, vaikka erityisesti sosiaalisen sijoittamisen asema Nordnetiä kiinnostaa kovasti. Kyseessä on täysin

uudenlainen ”sijoittamismuoto”, josta ei ole Suomessa tehty vielä yhtään tutkimusta saati minkäänlaista isompaa artikkelia tai kirjoitusta.

3 Sijoittamisvaihtoehdot

Piensijoittajalle löytyy nykyään erilaisia sijoittamisvaihtoehtoja lukematon määrä. Pääpiirteittäin sijoittamisvaihtoehdot voidaan luokitella korkoihin, osakkeisiin, kiinteistöihin, raaka-aineisiin sekä strukturoituihin tuotteisiin.

3.1 Osakkeet

Osakkeiksi kutsutaan osuuksia yhtiöstä. Piensijoittajat voivat ostaa listattujen yhtiöiden eli niin kutsuttujen pörssiyhtiöiden osakkeita pörssistä. Tavallisesti yksi pörssiyhtiön osuus eli osake vastaa yhtä äänioikeutta yrityksessä. Ostettuaan yrityksen osakkeita pörssistä, piensijoittajasta tulee osakkeenomistaja, jolloin piensijoittaja omistaa osuuden yrityksestä. (Puttonen 2009, 30.)

Monilla pörssiyhtiöillä on myös erilaisia osakesarjoja, joiden hinnat voivat erota toisistaan. Hintaero johtuu osakesarjojen erilaisista oikeuksista. Joidenkin yhtiöiden kaikkia osakesarjoja ei ole listattuna pörssissä, joten niiden ostaminen saattaa olla lähes mahdotonta. Yksi osake voi vastata esimerkiksi enemmän kuin yhtä äänioikeutta, esimerkiksi KONE Oyj:n osakesarja A:ssa yksi osake vastaa kymmentä äänioikeutta. Osakesarjojen nimeämisessä ja oikeuksissa ei ole logiikkaa, joten osakkeenomistajan tulee itse selvittää, millaisia ominaisuuksia eri osakesarjat tarjoavat. (Kallunki 2002, 93.)

Osakkeiden tuotto muodostuu osakkeen arvonnoususta sekä maksetuista osingoista sekä pääomanpalautuksista. Osakkeiden odotetaan tuottavan korkosijoituksia paremmin osakesijoitusten riskin vuoksi. Vuosina 1925-2000 USA:ssa osakkeiden keskimääräinen vuosituotto oli 11,0 prosenttia. Vastavuoroisesti samaan aikaan lyhyt korkosijoitus tuotti keskimäärin 3,8 prosenttia. Osakkeiden volatiliteetti eli tuottojen keskihajonta on ollut vuosina 1925-2000 27,3 prosenttia, kun korkosijoituksissa ei volatiliteettia juurikaan ole ollut. Havainnot ovat Puttosen (2001, 26-27) mukaan olleet Suomessa samansuuntaisia amerikkalaisten tulosten kanssa. Osakkeiden tuotto perustuu siis riskipremioon eli lisätuottoon, siitä että sijoittaja on sijoittanut rahansa riskipitoisiin sijoitusratkaisuihin. Riskipremio on historiallisesti ollut Suomessa 7 prosenttia.

Opinnäytetyön tekijät arvioivat suomalaisten osakesijoittajien pienen määrän johtuvan juuri osakkeisiin kohdistuvasta riskistä. Sijoittajan riskiä laskee listattujen yhtiöiden tiedonantovollisuus neljännesvuosittain. Listatut yritykset siis julkistavat neljännesvuosittain osa-

vuosikatsauksensa, joka sisältää osavuosituloksen sekä muuta sijoittajan kannalta oleellista tietoa esimerkiksi tulevaisuuden näkymistä. Listattujen yritysten tulee myös ilmoittaa suurista tilauksista sekä yritysjärjestelyistä. Listattujen yritysten tiedonantovelvollisuuteen kuuluu tiedottaa, jos koko vuoden tulos tulee olemaan ennalta annetun arvion ulkopuolella. Jos tulos on korkeampi kuin ennakkoon arvioitu, tulee antaa positiivinen tulosvaroitus. Negatiivinen tulosvaroitus annetaan, jos koko vuoden tulos tulee olemaan ennakoitua matalampi. (Nasdaq OMX Helsinki 2013b.)

Listaamattomiin yhtiöihin sijoittaminen houkuttelee sekä tuotoillaan että veroeduillaan. Listaamattomien yritysten osingoista maksettava vero on pienempi kuin listattujen yritysten osingoista maksettava vero-osuus. Sijoittajan riski on korkeampi, sillä yrityksen ei tarvitse ilmoittaa suurista kaupoista tai merkittävästä myynnin laskusta. Näin ollen listaamattomien yritysten osakkeista maksetaan korkeampaa riskipreemiota.

Listaamattomien yritysten tiedotusvelvollisuus koskee vain vuoden tilinpäätöstä, jonka yritys toimittaa tilikautensa päätteeksi verohallintoon. Pörssin ulkopuolisten osakkeiden vähäinen myynti- ja ostomäärä nähdään myös riskinä, sillä osakkeita ei ole välttämättä helppo vaihtaa rahaksi. Listaamattomien yritysten osakkeet voivat olla siis epälikvidejä. Listaamattomien yritysten osakkeet eivät sovi huonon likviditeettinsä vuoksi lyhyen ajan sijoituskohteeksi. Piensijoittajan kannalta huonona puolena nähdään osakekaupankäynnistä maksettavat välityspalkkiot, jotka ovat moninkertaiset verrattuna pörssin kautta ostettujen listattujen yritysten osakkeisiin. Välityspalkkiot ovat noin kahden prosentin luokkaa. (Talouselämä, 2011.)

Osakkeet sopivat niin kutsuttuun pitkään salkkuun, eli sijoitushorisontin tulee olla yli seitsemän vuotta. Todennäköisyys saada osakkeista korkeampaa tuottoa kuin korkosijoituksista yli kymmenen vuoden sijoitussektorilla oli vuosina 1802-1996 79,6 prosenttia, eli neljä kertaa viidestä osakkeet voittivat korkosijoitukset. Osakkeet olivat siis paras keino suojautua inflaatiolta eli rahan arvon laskulta. Inflaatiolta suojautuminen on perusteltua, koska osakkeisiin on sisällytetty reaaliomaisuutta sekä reaali liiketoimintaa. (Puttonen 2001, 29.)

Osingot ovat osa sijoittajan saamaa sijoituksensa tuottoa yhtiön kannattavasta liiketoiminnasta. Suurin osa pörssiyhtiöistä maksaa vuosittain osinkoa. Sijoittamalla maksetut osingot takaisin omistamiinsa yhtiöihin, sijoittaja saa tuottoa sijoitukselleen korkoa korolle - periaatteen mukaisesti. Osingon maksamatta jättäminen on perusteltua, jos yritys pystyy tekemään paremman tuoton sijoitetulle pääomalle, kuin sijoittaja itse. Osingonmaksu sijoittajien keskuudessa herättää erilaisia mielipiteitä. (Puttonen 2001, 31-32.)

Puttonen (2001, 31) toteaa kirjassaan osingonmaksun olevan irrelevanttia sijoituspäätöstä tehtäessä. Osakkeenomistaja voi luoda itse itselleen osinkoja myymällä voitollisia osakkeita

halutun määrän. Sijoittajan yksi suurimmista virheistä Puttosen mukaan on myydä osakkeitaan kuluttamisen vuoksi. Yrityksestä osinkoina saatuja varoja pidetään moraalisesti hyväksyttävämpänä käyttää omaan henkilökohtaiseen kuluttamiseen.

Oksaharju (2012, 115, 121-123) väittää kasvavan osingonmaksun olevan pääprioriteetti eri sijoittamisstrategioihin. Erityisen tärkeää on löytää osakesalkkuun yrityksiä, joiden osingonmaksupolitiikka on nouseva. Tulevaisuudessa kasvava osinko hinnoitellaan tavallisesti myös osakkeeseen tällä hetkellä. Osingon kasvattaminen voi mahdollistaa myös osakkeen arvonnousun lyhyellä aikavälillä. (Nordnet 2014a; Arvopaperi 2014.)

Saario (2005, 21) toteaa avainasiaksi sijoittajalle, että kannattaa omistaa yhtiöitä, joiden osingot kasvavat vuosittain. Osakesijoituksella sijoittaja ostaa itselleen vuosittain kasvavan tulovirran. Tärkeää ei ole osinkotuotto prosentti tällä hetkellä, vaan miten paljon prosentuaalisesti osinko kasvaa vuodessa.

3.1.1 Pörssi

Pörssi on listattujen yritysten osakkeiden päätoiminen kauppapaikka. Maailmassa erilaisia pörssijä on useita satoja. Pörssissä käydään kauppaa myös raaka-aineilla, kuten kahvi ja kulta sekä erilaisilla johdannaisilla. Kaikki pörssissä tehdyt kaupat ovat välittäjineen, hintoineen ja määrineen julkisia. (Nasdaq OMX Helsinki 2013a.)

Suomen pörssin nimi on Nasdaq OMX Helsinki. OMX Helsingissä käydään kauppaa arkipäivisin klo 10-18, mutta jälkimarkkinapaikalla kauppaa voi käydä klo 18:30 saakka. Nasdaq OMX Helsinki - pörssissä kauppaa käydään sinne listattujen yritysten osakkeilla sekä johdannaisilla. Helsingin pörssi on maailmanlaajuisella mittapuulla pienikokoinen ja sen liikkeisiin vaikuttavat vahvasti suurten pörssien liikkeet. Tärkeimpiä pörssijä maailmanlaajuisesti ovat Yhdysvaltalaispörssit NYSE sekä NASDAQ, Aasiassa Tokion pörssi sekä Euroopassa Saksan sekä Lontoon pörssit. (Saario 2005, 27.)

3.1.2 Arvopaperikaupankäynti

Osakkeilla ja erilaisilla johdannaisilla käydään kauppaa pörssissä. Pörssin ollessa auki sijoittaja voi oman osakevälittäjänsä kautta ostaa ja myydä eri yritysten osakkeita ja rahoituslaitosten rakentamia johdannaisia. Arvopaperikaupankäynti suoritetaan perinteisesti pankissa tehtävillä toimeksiannoilla. 2000-luvulla Internetin välityksellä tehty arvopaperikaupankäynti on lähtenyt huimaan kasvuun. Internetiä päätoimisesti käyttävät arvopaperivälittäjät ovatkin vieneet kampanjoillaan paljon asiakkaita perinteisiltä pankeilta alhaisempien kustannusten sekä laajojen pörssivalikoimiensa vuoksi.

Suomessa arvopaperikaupankäynti Internetin välityksellä on kasvattanut suosiotaan piensijoittajien keskuudessa kustannustensa vuoksi. Internetissä tehtävät toimeksiannot menevät suoraan markkinoille, jolloin erillisiä meklareita ei kauppoja tehtäessä yleensä tarvita. Toteutuneiden toimeksiantojen kustannukset Internetin välityksellä ovat noin 50 prosenttia pienemmät kuin pankissa tehdyt toteutuneet toimeksiannot. Internet-kaupankäynnin hyvänä puolena on myös sijoitusten seurattavuus sekä reaaliaikaisuus. Omistamien yritysten pörssitiedotteet ovat heti saatavilla, jolloin tiedotteisiin reagointi onnistuu nopeammin. (Ammattimainen sijoittaminen 2002, 242.)

3.2 Johdannaiset

Johdannaiset ovat erilaisia rakennettuja sijoitusinstrumentteja. Johdannaiset luokitellaan optioihin sekä termiineihin. Käytetyimpiä johdannaisia ovat bull- ja bear-sertifikaatit, warrantit sekä futuurit. Johdannaisten tarkoitus on tarjota sijoittajalle mahdollisuus suuriin tuottoihin korkeammalla riskillä. Johdannaisia käytetään myös salkun suojaamiseen ”vakuutuksena”. Johdannaiset ovat oikea työkalu sijoittajalle, jolla on vahva näkemys tulevasta. Johdannaisilla voi saada tuottoa sijoitukselleen vaikka markkinat laskisivat. (Puttonen 2001, 152-153.)

Optio on sopimus, joka solmitaan kahden osapuolen välille. Optio antaa ostajalle oikeuden ostaa tai myydä option kohde-etuus, esimerkiksi Nokian osake hintaan 6€ per osake sovittuun aikaan mennessä, vaikka osakkeen arvo pörssissä olisi laskenut alle sovittuun hintaan. Tästä oikeudesta ostaja maksaa premion, option markkinahinnan myyjälle eli option asettajalle. Optioita on niin osto-optioita kuin myyntioptioitakin. (Nordnet 2014b; Sijoituskirja 2001, 154-155.)

Termiini tarkoittaa samaa kuin futuuri, eli termiini on tulevaisuuden kauppa. Termiinin hinta sovitaan sopimuksentekohetkellä. ”Termiinisopimuksessa kaupan ostaja ja myyjä sopivat tietyn kohde-etuuden ostamisesta ja myymisestä tulevana ajankohtana ennalta sovittuun hintaan.” Termiinin idea on, että ostaja sitoutuu ostamaan ja myyjä myymään termiinin kohde-etuuden sopimuksessa sovittuun hintaan termiinin erääntymispäivänä. (OP-Pohjola 2014d.)

3.3 Rahastot

Rahastot ovat eri rahoituslaitosten tarjoamia sijoituskohteita, joissa sijoittaja sijoittaa rahaston osuuksiin. Näin ollen sijoittaja omistaa tietyn määrän rahasto-osuuksia. Rahastojen tarkoitus on tarjota sijoittajalle ammattilaisten hallinnoima hyvin hajautettu rahastosalkku pienellä vaivalla. Rahastoihin voi sijoittaa pieniäkin summia, sillä rahastojen kulut ovat yleensä

prosentuaaliset. Näin ollen pienen sijoituksen kulut eivät kasva kohtuuttomiksi. Rahastoon sijoittaminen on verotuksellisesti yksinkertaista sijoittajalle. Erilaisia ilmoituksia verottajalle ei rahastomyynneistä - ostoista tarvitse tehdä, vaan rahastontarjoaja hoitaa ennakonpidätyksen ja ilmoittaa tarvittavat tiedot verottajalle. (Alexandria 2014.)

Rahastot sijoittavat erilaisiin arvopapereihin sekä raaka-aineisiin. Yleisimpiä rahoituslaitosten tarjoamia rahastoja ovat osakerahastot, korkorahastot sekä yhdistelmärahastot, joissa salkuista löytyy sekä korkotuotteita että osakkeita. Rahastot voivat sijoittaa myös pörssin ulkopuolisiin kohteisiin, kuten suomalainen Taaleritehdas, joka tarjoaa erilaisia start-up - rahastoja sekä listaamattomiin yrityksiin sijoitettavia rahastoja. Taaleritehdas noteerataan First North - listalla.

Rahoituslaitosten rahastoja hoitavat salkunhoitajat, jotka käyvät kauppaa rahaston lukuun eri sijoitusinstrumenteilla. Rahoituslaitoksille tuottoja rahastoista kerätään hallinnointikuluilla sekä merkintäkuluilla. Kulujen määrät voivat vaihdella suuresti eri rahoituslaitosten ja rahastojen välillä. Hallinnointikulut ovat keskimäärin noin yhdestä neljään prosenttia vuodessa. (Kallunki 2002, 243.)

Rahastojen kuluihin tulee kiinnittää huomiota, sillä kahdeksan prosentin sijoitetun pääoman tuotto-odotuksella neljän prosentin hallinnointikulut vievät vuosittaisista tuotoista 50 prosenttia. Kahden prosentin hallinnointikulut eivät vaikuta korkeilta, mutta tuottojen ollessa odotetun kahdeksan prosentin kaltainen, pelkät kulut vievät tuotoista kohtuuttoman suuren osan. (Erola 2009, 36-38; Hämäläinen 2003, 171.)

3.3.1 Osakerahastot

Osakerahastot sijoittavat listattujen ja listaamattomien osakeyhtiöiden osakkeisiin. Pääsääntöisesti rahoituslaitokset tarjoavat listattujen yritysten osakkeisiin sijoitettavia rahastoja niiden läpinäkyvyyden sekä pienemmän volatilitiitin vuoksi. Osakerahastot voivat sijoittaa maailman laajuisesti kaikkiin listattuihin pörssiyrityksiin. Yleensä piensijoittajalle esitetään 5-10 rahaston suurinta omistusta viitteeksi siitä, mihin sijoittaja tulee sijoittamaan. Yksityissijoittajalle osakerahaston kaupoista ei tarvitse ilmoittaa, joten sijoittajan tulee halutessaan ottaa itse selvää, millaisia kauppia osakerahasto on tehnyt. Koska kaikki kaupat ovat julkisia, osakerahaston tekemät kaupat näkyvät yritysten päivitettyissä omistajalistauksissa. (Hidén 2005, 63.)

Listaamattomiin yrityksiin sijoitettavia rahastoja on tarjolla vähemmän, mutta niiden kysynnän vuoksi, myös tällaisia vaihtoehtoja on tuotu markkinoille. Vuonna 2014 First North listalla listattu Taaleritehdas tarjoaa yksityissijoittajille listaamattomiin yrityksiin sijoitettavia rahastoja,

niin että riittäväällä summalla sijoittava yksityishenkilö saa rakennettua omanlaisensa rahaston Taaleritehtaan nimissä. (Taaleritehdas 2014.)

3.3.2 Korkorahastot

Korkorahastot sijoittavat varansa rahamarkkinasijoituksiin, esimerkiksi valtion, pankkien, julkisyhteisöjen tai yritysten liikkeeseen laskemiin korkoinstrumentteihin. Korkorahastoja on olemassa lyhyen koron ja pitkän koron rahastoja. Lyhyen koron rahastoihin sijoittavat rahastot sijoittavat korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on korkeintaan vuosi. Lyhyen koron rahastojen tavoitteena on voittaa keskimäärin kolmen kuukauden euribor-korko. Pitkän koron rahastot sijoittavat korkoinstrumentteihin, joiden laina-aika on vähintään vuoden. (Puttonen & Repo, 2011, 65.)

3.3.3 Yhdistelmärahastot

Yhdistelmärahastot voivat sijoittaa niin korkoinstrumentteihin kuin osakkeisiin. Sijoitusten painoa salkussa muutetaan markkinatilanteiden mukaan. Yhdistelmärahastojen tuottotavoitteet esitetään rahastojen esitteissä prosenttiosuuksina sen sijoituspolitiikkaan sopivista korko- ja osakeindekseistä. (Puttonen & Repo, 2011, 70.)

3.3.4 Indeksirahastot

Indeksirahasto sijoittaa suoraan rahaston pohjaksi valittuun viiteindeksiin. Indeksirahastojen tuotto perustuu viiteindeksin nousuun. Indeksirahastoissa rahaston sisältö on jo valmiina, rahasto ei tarvitse salkulleen salkunhoitajaa, jolloin varsinaisia hallinnointikuluja rahastolle ei synny. Indeksirahastoissa on pääsääntöisesti pienemmät kulut kuin aktiivisesti hoidetuissa rahastoissa, pienistä kuluista johtuen indeksirahastojen kysyntä on kasvanut. Havaintojen mukaan indeksirahastoja on rahoituslaitoksilla tarjolla osake- ja korkorahastoihin verrattuna huomattavan vähän. (OP-Pohjola 2014c.)

3.4 ETF

ETF:t eli ennalta määrättyjä indeksejä seuraavat pörssinoteeratut rahastot kasvattavat suosiotaan. Seurattavia indeksejä voivat olla esimerkiksi raaka-aineindeksit, Dow Jones - indeksi tai OMX25 - indeksi. ETF:ä puoltaa tutkimukset, joiden mukaan rahastoyhtiöiden hallinnoimat rahastot häviävät todennäköisesti vertailuindekseilleen. ETF -sijoittaminen on myös kustannustehokasta, sillä rahastoja ei varsinaisesti hallinnoida. ETF - sijoittaminen on varsin yleistä Yhdysvalloissa, jossa ETF - osuuksien omistajista puolet on yksityissijoittajia. Euroopassa ETF - osuuksista vain 10 prosenttia on yksityissijoittajien omistuksessa. (Kauppalehti 2014.)

3.5 Säästötilit

Säästötilien tarkoitus on tehdä talletetulle pääomalle tuottoa. Säästötilit tarjoavat käyttelytiliä paremman koron, mutta vuonna 2014 alhaisten korkojen ajanjaksona säästötilien korot jäävät hyvin pieniksi. Säästöt tuottivat keskimäärin alle 1,5 prosenttia vuodessa. Säästötiliä on erilaisia, tutkimuksen mukaan opiskelijoiden eniten käyttämiä säästötiliä olivat ASP-tili, tuottotilit ja määräaikaistalletukset. Erilaisten säästötilien korot ovat havaintojen mukaan pääsääntöisesti neuvoteltavissa kohdepankin kanssa. (POP-pankki 2014; Säästöpankki 2014.)

3.6 PS-tili

Pitkäaikaissäästämistilit eli PS-tilit ovat verotuettu eläkesäästämisen muoto. Verotuksessa voi vähentää maksimissaan 5,000 euroa vuodessa laittamalla summan PS-tilille. Nostovaiheessa koko summasta maksetaan pääomatuloveroa sen hetkisen tuloveroprosentin mukaan. Tililtä voi nostaa varoja vasta eläkeiässä. (Sijoittajan vero-opas 2013.)

3.7 ASP

Asuntosäästötili eli ASP-tili on opiskelijoiden keskuudessa suosittu säästämisen muoto. ASP-tilin voikin avata 18-30-vuotias mahdollinen ensiasunnon ostaja. Asuntosäästötilille säästetyille varoille maksetaan korkeampaa korkoa, kuin normaaleille säästötilille. Säästöille saatu korko tulee käyttää ensiasunnon maksuun. Asuntosäästötilille yritetään kerryttää vähintään 10 prosenttia ensiasunnon hinnasta, jolloin pankin myöntämän asuntolainan korko on normaalia asuntolainaa alhaisempi. ASP-lainalla ostetulle ensiasunnolle valtio maksaa korkotukea ensimmäiset 10 vuotta. Havaintojen mukaan, myös rahoituslaitokset markkinoivat ASP-tiliä tuleville ensiasunnon ostajille näkyvästi. (OP-Pohjola 2014a.)

3.8 Tuottotilit

Tuottotilit ovat rahoituslaitosten tarjoamia nimensä mukaisesti tuottoa tuovia säästötiliä. Tuottotilien tuotto sidotaan joko korkotuloihin tai yhdistelmänä sekä korkotuloihin että osakkeisiin. Korkotuloihin perustuvat säästötilit kerryttivät korkoja vuonna 2013 keskimäärin noin 1,5 prosenttia. (OP-Pohjola 2014b.)

3.9 Määräaikaistalletus

Määräaikaistilin tarkoitus on tehdä talletetulle pääomalle tuottoa tietyn ennalta määrätyn ajan. Määräajan tultua täyteen tilillä ollut pääoma palautetaan asiakkaalle tuottoineen. Mää-

räaikaistilin korko on aina etukäteen tiedossa, joten poikkeavuuksia tuotoista ei tule. Korot vaihtelet sijoitetun pääoman sekä sovittun määräajan mukaan. Määräaikaistilien koroilla on eroja rahoituslaitosten välillä. (Nordea 2014b; S-pankki 2014a.)

4 Empiirisen tutkimuksen toteuttaminen

Tutkimus suoritettiin kvantitatiivisena kyselytutkimuksena. Kyselytutkimus soveltuu tutkimukseen parhaiten, sillä tutkimukseen halutaan saada mahdollisimman suuri perusjoukko. Kyselytutkimus lomakkeella mahdollistaa suuren perusjoukon mittaamisen ja tulosten analysoinnin tehokkaasti arvottamalla kyselylomakkeen vastaukset. Varsinaiseen kyselylomakkeeseen valittavat kysymykset räätälöitiin yhteistyökumppanin kanssa. Kyselylomakkeen ovat strukturoituja kysymyksiä, jotta vastausten analysointi helpottuu, myös mittarit toimivat paremmin valmiiksi strukturoituihin kysymyksiin. Avoimia kysymyksiä on yleisesti ottaen vaikeampi mitata. Yleisesti kvantitatiivisessa tutkimuksessa tutkitaan otanta. Riittävän suuri ja harkinnanvarainen otanta kuvaa tarpeeksi hyvin koko perusjoukkoa. (Ojasalo & Moilanen & Ritalahti 2009, 108-111; Kananen 2008, 10, 26.)

4.1 Tutkimuksen lähtökohdat

Kyselytutkimuksen vastausmääriä oli hyvin vaikea arvioida etukäteen. Opiskelijamäärät valituissa oppilaitoksissa ovat todella suuria, joten opinnäytetyön vastausmääristä voi puhua vain näytteen muodossa. Kaikkien opiskelijoiden tavoittaminen ei ole mahdollista sillä oletuksella, että läheskään kaikki opiskelijat eivät käytä kyselytutkimuksen tiedotuskanavia eli sähköpostia tai intraa säännöllisesti. Kyselylomake oli Internet-osoitteessa ja linkki kyselyyn lähetettiin sähköpostin välityksellä.

Tutkimuksessa käytettävä kyselylomake rakennettiin yhteistyössä Nordnetin kanssa. Kuja-Halkola ja Unkuri listasivat mielestään tärkeitä kysymyksiä jo valmiiksi ennen sovittua tapaamista Nordnetin tiimin kanssa. Myös Nordnetin oma tiimi pohti heille tärkeitä kysymyksiä etukäteen. Palaverissa Nordnetilla opiskelijat sekä Nordnetin tiimi kokosivat kysymykset yhteen ja arvioivat, kuinka hyvin tutkimuslomake tulee vastaamaan tutkittavia ilmiöitä.

Kyselylomakkeesta tehtiin sen mittainen, että se kuvaa tutkittavia ilmiöitä mahdollisimman tarkasti, mutta on samalla houkuttelevan näköinen. Kyselytutkimuksen ulkoasun houkuttelevuus lisää vastausmääriä. Kyselyyn vastaamiseen olisi hyvä kulua noin kymmenen minuuttia yhdeltä henkilöltä. (Kananen 2008, 12.)

Vastaamisen helpottamiseksi kyselylomakkeen otsikko vaihdettiin lähestyttävämpään muotoon: ”Opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumukset”. Opinnäytetyön tekijät olettivat, et-

tä kyselyyn olisi helpompi vastata, koska valtaosalla opiskelijoista on jonkinlainen käsitys säästämisestä ja sijoittamisesta. Mikäli kyselyn otsikko olisi ollut ”Opiskelijoiden osakesäästäminen eli sama kuin opinnäytetyön otsikko, olisi se saattanut karsia vastaajia. Tämä perustuu siihen oletukseen, että kaikki opiskelijat eivät välttämättä edes tiedä, mitä osakkeet ovat.

Tutkimukseen vastattiin paikan päällä kahdella kannettavalla tietokoneella. Tutkimusta suoritettiin Laurea-ammattikorkeakoululla, Metropolia ammattikorkeakoululla, Hämeen ammattikorkeakoululla, Aalto-yliopistolla sekä Helsingin yliopistolla. Paikan päällä tehtävään tutkimukseen valittiin kohtuullisen matkan päässä olevia isompia oppilaitoksia kustannustehokkaiden syistä.

Internetin välityksellä tutkimusta tehtiin kaiken kaikkiaan kymmenellä eri oppilaitoksella. Tutkimuslupaa haettiin 15:lle eri ammattikorkeakoululle sekä 7 eri yliopistolle. Lupa saatiin seitsemään eri ammattikorkeakouluun ja kahteen yliopistoon. Luvan myöntäneisiin korkeakouluihin laitettiin massapostitusviesti, jossa oli pieni saatekirje ja linkki kyselytutkimukseen. Kyselytutkimukseen vastaaminen oli siis tehty todella helpoksi, kun linkin klikkaaminen sähköpostiviestissä riitti kyselylomakkeelle pääsyyn.

4.2 Mittausmenetelmät

Opinnäytetyön mittausmenetelmänä toimii kyselylomake aiheesta ”Opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumukset”. Mittausmenetelmään vaikuttaa myös, miten kysymyslomakkeen kysymykset on valittu.

4.3 Arvioita tutkimuksen reliabiliteetista ja validiteetista

”Reliabiliteetti tarkoittaa saatujen tulosten pysyvyyttä eli toistettaessa saadaan samat tulokset. Käytetty mittari tuottaa samat tulokset eri mittauskerroilla. Saadut tulokset eivät johdu sattumasta.” (Kananen 2008, 79.)

Reliabiliteettia vahvistetaan tutkimustulosten vaihteluväliä tutkittaessa, jolloin tulosten analysointi keskittyy ääriarvoihin ja keskiarvon tutkimiseen. Tutkimuksen reliabiliteettia vahvistettiin, kun kyselylomakkeelle valittiin toistavia kysymyksiä, jolloin nähtiin onko vastaaja vastannut todenmukaisesti. (Hiltunen 2009, 9.) Reliabiliteettia vahvistetaan, kun kyselyyn saa vastata silloin kun aikaa on. Tutkijat eivät voi myöskään vaikuttaa vastaajaan, koska vastaajilla ei ole mahdollisuutta kysyä selventäviä kysymyksiä kyselystä. Reliabiliteettia saattoi osaltaan heikentää se, ettei vastaajalla ollut mahdollisuutta esittää tarkentavia kysymyksiä lomakkeeseen liittyen.

Tutkimuksen validiteetti tarkoittaa, miten hyvin tutkimuksen mittaus- tai tutkimusmenetelmät mittaavat tutkittavaa ilmiötä. ”Mittaako tutkimus sitä, mitä sen avulla on tarkoitus selvittää” (Hirsjärvi 2002, 213.) Tutkimus on validi, kun kohderyhmä ja kysymykset ovat oikeanlaiset. Tällä siis tarkoitetaan, että jos tutkimuksen kohderyhmänä olisivat pelkästään kauppateiden sekä liiketalouden opiskelijat, vastaukset olisivat todennäköisesti hyvin samanlaisia. Tässä tutkimuksessa kuitenkin tutkitaan sattumanvaraisesti kaikkien alojen korkeakouluopiskelijoita, joten vastauskirjo tulee mahdollisesti olemaan laajempi. Validiteettia parannetaan tarkoilla, mutta hyvin ymmärrettävillä kysymyksillä kyselylomakkeessa. Vastajan oli mahdollista vastata ”en osaa sanoa” kyselyssä, mikäli hän ei ymmärtänyt kysymystä kyselyssä.

Kyselylomakkeen laatua mitattiin ensiksi pilotointivaiheella, mikä parantaa tutkimuksen validiteettia. Pilotointivaihe toteutettiin kymmenellä kontrolloidusti valitulla sattumanvaraisella vastaajalla. Pilotointivaiheessa oli hyvä, että vastaajat olivat eri alojen opiskelijoita. Kontrollointi tulee kysymykseen, kun valitaan eri alat pilotointia varten. Yksittäiset testaajat valitaan sattumanvaraisesti. Testaajien perusteella ei tehdä minkäänlaisia johtopäätöksiä tutkimustuloksista, pilotoinnissa testataan ainoastaan kyselylomakkeen toimivuutta. Pilotoinnin jälkeen kyselylomaketta muutetaan tarvittaessa, mikäli se ei näytä toimivan halutulla tavalla. Kyselylomaketta esitestiin kymmenellä henkilöllä. Esitestaus ja saatu palaute osoittautui niin hyväksi, ettei kyselylomakkeeseen tarvinnut tehdä mitään muutoksia.

Tutkimuksen validiteetin arviointia parannettiin kyselylomakkeen huolellisella suunnittelulla yhdessä toimeksiantajan kanssa. Jokainen kyselyn kysymys oli huolellisesti valittu. Tutkijat olivat perehtyneet aiheeseen huolellisesti, mikä omalta osaltaan parantaa validiteetin arviointia.

4.4 Aineiston keruumenetelmä

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella. Aineisto kerättiin suomalaisista korkeakouluopiskelijoista. Kyselylomake lähetettiin korkeakouluopiskelijoiden sähköpostiin ja sisäisten asioiden järjestelmään, intraan. Opinnäytetyöntekijät menivät myös koululaitoksille tekemään tutkimusta paikan päälle. Opinnäytetyön tekijöiden arvion mukaan noin 15 prosenttia kyselyn vastauksista tuli kouluista paikan päältä ja noin 85 prosenttia kyselyn vastauksista tuli Internetin välityksellä.

Mittaus kentällä oli hyvin erilaista eri toimipaikkojen välillä. Heti alkuun tutkimuksen tekijät huomasivat, että kyselyyn on helpompi saada vastauksia, jos toimipaikassa on kahvila, jossa opiskelijat viettävät vapaa-aikaansa. Kahvilassa opiskelijat viettävät aikaa esimerkiksi hyppytunneilla, tunti on loppunut ilmoitettua aikaisemmin tai on sovittu tapaaminen. Kahviloissa

olevilla henkilöillä oli paljon enemmän aikaa vastata kyselyyn. Sellaisissa toimipaikoissa, missä kahvilaa ei ollut, oli havaittavissa, että opiskelijat tulevat kouluun vain oppitunneille tai ruokailemaan. Näiden jälkeen he poistuvat rakennuksesta ja ovat muutenkin yllättävän kiireisiä eikä heillä ole aikaa vastata kyselyihin.

Koululaitoksissa vastausmäärät jäivät suhteellisen vähäisiksi. Havaintojen mukaan opiskelijoilla oli kiire koulupäivän aikana, joten ylimääräisiä töitä moni vierasti kesken koulupäivän. Tämä osaltaan vaikuttaa tutkimuksen reliabiliteettiin, koska kiireinen opiskelija on voinut vain nopeasti vastata mitä vain, sen kummemmin kysymystä oikeasti miettimättä. Koululaitoksissa oli erityisen tärkeää päästä keskeiselle paikalle, jossa opiskelijat viettivät ylimääräistä aikaansa. Tutkimuksen tekijät huomasivat erityisesti kahviloiden olevan otollisia paikkoja suuren aineistomäärän keräämiseksi. Joissain koululaitoksissa tutkimuksen tekijät otettiin huomattavasti paremmin vastaan kuin toisissa koululaitoksissa.

4.5 Mittaus e-lomakkeella

Kaiken kaikkiaan massapostitusviesti on mennyt sähköpostin välityksellä korkeakoulujen opiskelijamäärien perusteella 25.200 ammattikorkeakouluopiskelijalle ja 8.800 akateemiselle opiskelijalle. Osassa korkeakouluja massapostitusviesti on kuitenkin saattanut mennä vain intraan eli paikkaan, missä korkeakoulut ilmoittavat ajankohtaisista asioista. Tällöin voidaan olettaa, että se ei tavoita niin hyvin opiskelijoita kuin suora sähköpostiviesti. Tutkimuksen tekijöiden oli vaikea arvioida, kuinka moni opiskelija oikeasti tavoitti tutkimuksen, sillä massapostitusviestit välitettiin aina saatekirjeineen oppilaitoksissa asiasta vastanneille henkilöille, joista osa lupasi vain välittää saatekirjeen ja linkin eteenpäin. Jäi siis epäselväksi, menikö linkki ja saatekirje sähköposteihin vai introihin.

5 Mittauksen tulokset

Kyselytutkimukseen vastanneet olivat täysi-ikäisiä korkeakouluopiskelijoita. 18-20-vuotiaita oli vajaa 12 prosenttia, 21-23-vuotiaita vajaa 43 prosenttia, 24-26-vuotiaita vajaa 19 prosenttia ja yli 27-vuotiaita vajaa 27 prosenttia. Kaupallisen alan opiskelijoita oli noin 25 prosenttia, sosiaali- ja terveystieteiden opiskelijoita oli noin 25 prosenttia, tekniikan opiskelijoita oli noin 27 prosenttia, muiden koulutusalojen edustajia oli merkittävästi vähemmän. Kaiken kaikkiaan vastanneista naisia oli 60 prosenttia ja miehiä 40 prosenttia.

5.1 Säästämismuodot

Tutkimuksessa opiskelijoiden säästämismuotoja tutkittiin niin, että erilaiset varallisuusmuodot luokiteltiin seuraavasti: Rahaa pankkitilillä, rahastoissa, osakkeissa, omistaa asunnon,

omistaa metsää, ei ole säästöjä ollenkaan tai muuta varallisuutta. Kysymykseen vastasivat kaikki tutkimukseen osallistuneet henkilöt, 1004 kappaletta.

Lomakkeeseen olisi kannattanut eritellä ASP-tilin, joka keräsi muuna varallisuutena 1,8 prosentin vastausmäärän. ASP-tilin suosion arvioitiin alustavasti olevan huomattavasti tutkittua korkeampi, johtuen pankkien markkinointikampanjoista ja ASP-tilin näkyvyydestä julkisuudessa.

Kaiken kaikkiaan noin 90 prosentilla vastaajista oli säästöjä. Säästämismuodoista erilaisilla pankkitileillä rahan säilyttäminen kohosi suosituimmaksi säästämismuodoksi 87,5 prosentin vastausmäärällään. Kysymykset eivät olleet toisiaan poissulkevia, joten opinnäytetyöntekijät arvioivat pankkitileillä rahan säilyttämisen olevan yksinkertaisin ja likvidein vaihtoehto säilyttää varallisuuttaan. Lähes kaikilla, joilla oli muitakin säästöjä, oli myös rahaa pankkitileillä. Vuonna 2014 korot ovat todella alhaalla, joten myöskään pankkitileiltä ei suuria korkoja säästölleen saa. Inflaation ollessa 1,3 prosenttia, monien pankkitilien korot jäävät inflaatiota pienemmäksi, jolloin säästöjen reaaliarvo pienenee.

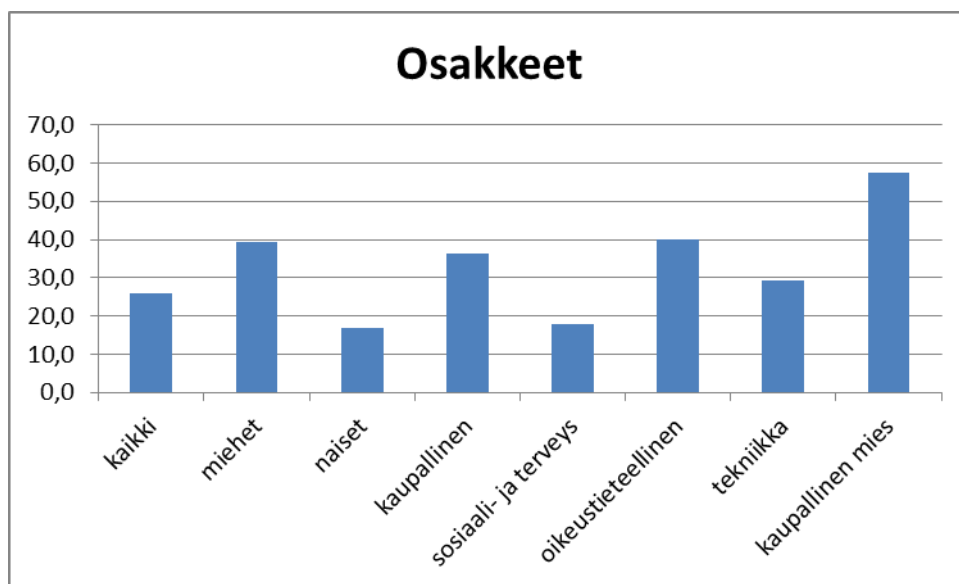
Säästöjä korkeakouluopiskelijat keräävät odotetusti useimmiten käymällä töissä. Opiskelijoista yli 60 prosenttia kävi töissä opiskelujen ohella. Opiskelijoiden korkea työssä käymisprosentti oli varsin odotettu, sillä opintojen aikana kuukausittaiset menot voivat olla verrattain korkeat varsinkin opiskelijan asuessa vuokralla. Opiskelujen ohella osa-aika työskentely voi olla varsin luontevaa ajanvietettäkin osalle opiskelijoista, sillä havaintojen mukaan opiskelijoilla on varsin paljon vapaa-aikaa arkipäivisin. Usein luentoja järjestetään vain esimerkiksi kolmena päivänä viikossa. Vaihtoehtoisesti opiskelija voi ottaa ylimääräisiä kursseja ja mahdollistaa aikaisemman valmistumisensa.

Opiskelijan vanhempien taloudellinen tuki mahdollistaa monen opiskelijan säästämisen. Taloudellista tukea vanhemmat voivat tarjota niin reaaliaikaisena rahallisena apuna kuin vuosia sitten aloitettujen säästöjen kerryttämisen muodossa. Opiskelijoista joka viides sai taloudellista tukea vanhemmiltaan. Opiskelijoiden muita säästöjen lähteitä olivat saatu perintö, lainarahoitus sekä pääomatulot kukin noin 10 prosentin vastausmäärillään.

5.1.1 Osakesäästäminen

Osakkeita omistaa noin 26 prosenttia kaikista kyselyyn vastanneista. Lukema on yllättävän suuri, koska valtakunnallisesti Suomessa noin 16 prosenttia väestöstä omistaa pörssiosakkeita. Miespuoleisista opiskelijoista osakkeita omistaa 39,4 prosenttia ja naispuoleisista opiskelijoista 16,7 prosenttia. Yllättävän suuri osakkeenomistajien lukema voi osittain selittyä sillä, että opiskelijat saattavat olla paremmin perillä viimeisen viiden vuoden aikana tapahtuneista asi-

oista. Opinnäytetyöntekijät arvelivat, että tutkimukseen vastaaminen saattoi herättää suurempaa mielenkiintoa jo sijoittavien opiskelijoiden keskuudessa. 2010-luvulla etenkin pörssiyritykset ovat olleet varsin ajankohtaisia puheenaiheita. Aina milloin kukakin on ilmoittanut mittavista säästötoimista, joka yleensä näkyy siten, että yrityksestä vähennetään valtavasti henkilökuntaa. Opinnäytetyöntekijät arvioivat median omalta osaltaan kuitenkin vääristävän suurten yritysten henkilöstön palkkaukseen sekä vähentämiseen liittyviä asioita, sillä vähentämisillä on suurempi medianäkyvyys päivittäismedioissa.

Kuvio 1. Osakkeita omistavat opiskelijat (N=1004)

Kaupallisen alan opiskelijoista osakkeita omistaa noin 36,4 prosenttia. Tämä on varsin ymmärrettävää, koska osaketietoutta ja rahataloutta opetetaan eniten juuri kaupallisella alalla. Suurena erikoishuomiona voidaan todeta kaupallisen alan miespuoliset opiskelijat, joista osakkeita omistaa peräti 57,3 prosenttia eli yli puolet. Kyseinen lukema on valtavan suuri, kun otetaan huomioon, että kyseessä ovat opiskelijat, joiden tulotaso on oletettavasti suhteellisen matala. Tällöin voidaan ainakin todeta, että saatu opetus on mennyt varsin hyvin perille ja on haluttu kokeilla opittuja asioita sijoittamalla osakkeisiin. Pitkäänhän on tiedetty, että juuri osakkeet antavat yhden parhaimmista tuotoista, mitä sijoittaja voi saada pitkällä aikavälillä.

Sosiaali- ja terveystieteiden alan opiskelijoista osakkeita omistaa 17,8 prosenttia. Sosiaali- ja terveystieteiden alan opiskelijoista tutkimukseen vastasi suurelta osin naisopiskelijat ja naisopiskelijoiden alhaisemman osakkeiden omistusprosentin arvioidaan näkyvän siten myös sosiaali- ja terveystieteiden alan opiskelijoiden alhaisempana osakkeiden omistusprosenttina. Sen sijaan varsin miesvaltaisen alan, tekniikan alan opiskelijoista osakkeita omistaa 29,2 prosenttia. Tämä on parisen prosenttiyksikköä enemmän kuin koko aineiston osakeomistusprosentti. Selvästi pystytään

toteamaan, että yleisesti ottaen miesopiskelijat omistavat alasta riippumatta suuremmalla todennäköisyydellä osakkeita kuin naiset. Paljon osakkeita omistavat myös oikeustieteellisen alan opiskelijat, joista 40 prosenttia omistaa osakkeita. Tämä saattaa osittain selittyä kyseisen alan varsin korkealla palkkatasolla verrattuna muihin aloihin, korkeampi palkkataso heijastuu jo opiskeluvaiheessa sijoittamiseen monien opiskelijoiden tehdessä opiskelujen ohessa alan töitä.

Osakesäästäjien korkeaa prosenttiosuutta on syytä tarkastella hieman tarkemmin. Kyselytutkimuksen mukaan saatu tulos osoittaa, että kaikista kyselyyn vastanneista opiskelijoista, eli yli tuhannesta vastanneesta noin 25,8 prosenttia eli hiukan yli neljännes omistaa suoraan osakkeita. Valtakunnallisesti vastaava lukema Suomessa on noin 16 prosenttia. Korkeaan prosenttilukemaan on varmasti lukuisia syitä.

Ensimmäinen mahdollinen syy saattaa olla, että Kela tukee opiskelijoita taloudellisesti lukuvouden aikana kuukausittain. Mikäli opiskelija nostaisi kaikki Kelan opintoihin liittyvät tuet, hän saisi noin 800 euroa per kuukausi. Summa koostuu 298 euron opintorahasta, noin 200 euron asumislisästä ja 300 euron opintolainasta. Näistä tuista opintolaina pitää ainoastaan maksaa takaisin Kelalle. Opintolaina pitää kuitenkin yleisesti ottaen maksaa takaisin aikaisintaan kahden vuoden jälkeen valmistumisesta. Opiskelujen aloittamisesta opintolainan takaisinmaksupäivään saattaa mennä useampikin vuosi, mikä tarjoaa opiskelijalle oivan tilaisuuden sijoittaa opintolaina kokonaisuudessaan. Otetaan esimerkiksi opiskelija, joka opiskelee neljä vuotta ja tämän jälkeen valmistuu. Opintolainaa saa nostaa 12 kertaa vuodessa eli joka kuukausi. Tällä menettelyllä opiskelija saa nostaa opintolainaa opiskelujen aikana yhteensä 13,500 euroa. (45*300 €, opiskelija valmistuu toukokuun lopussa, eikä näin saa lainaa viimeiseltä, neljänneltä kesältä) (Kela 2014.)

Mikäli maksuaikatauluun noudatetaan normaalia kaavaa, niin lainan takaisinmaksu aloitetaan kahden vuoden kuluttua valmistumisesta. 13,500 euron sijoitus osakemarkkinoille kasvaa kuuden vuoden aikana parhaimmassa tapauksessa huomattavasti. Tietenkin pitää muistaa, että lainaa nostetaan kahdesti vuodessa. Kun opinnot aloitettiin syksyllä, saa lainaa nostaa neljältä kuukaudelta eli 1200 euroa. Tästä summasta lähdettiin liikkeelle. Pikkuhiljaa vuosien aikana, jos aina uusi lainaerä sijoitetaan osakemarkkinoille, tämä opiskelija on sijoittanut yhteensä 13,500 euroa. Tämä 13,500 euroa olisi kasvanut kuudessa vuodessa eli siihen hetkeen, kun opintolainaa pitää alkaa maksamaan takaisin noin 17,800 euroon, kun oletetaan, että osakkeet tuottaisivat 5 prosenttia vuodessa. Tuottoa on siis tullut 4,300 euroa. Tuotosta tietenkin pitää maksaa pääomatuloveroa, kun osakkeet aikanaan mahdollisesti myydään pois. Kuitenkin tuotto on ollut hyvä sijoitetulle pääomalle verrattuna maksettaviin korkoihin. Huhtikuussa 2014 hallitus päätti korottaa opintolainaa syksystä 2014 lähtien 400 euroon per kuukausi, mikä

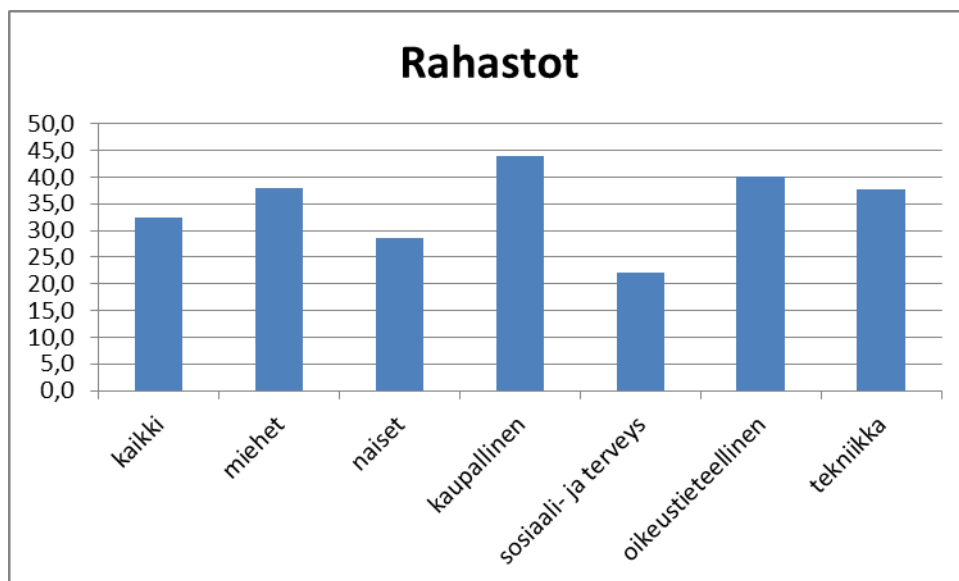
saattaa enteillä suurempia tuottoja osakemarkkinoilta, mikäli laina edelleenkin sijoitettaisiin kokonaisuudessaan. (Kela 2014.)

Toinen iso syy osakesäästäjien korkealle määrälle on, että korot ovat todella matalalla ja rahoille halutaan saada tuottoa. Nykyajan ihmisille talousasiat ovat paljon tutumpia kuin ennenkin, sillä mediat tuovat esille yhä enemmän talouteen liittyviä uutisia. Varsinkin matalien korkojen aikaan osakesijoitukset alkavat kiinnostaa enemmän. Inflaation ollessa 1,3 prosentin luokkaa, kaikki sitä pienempi vuotuinen korko syö säästöjä vuosittain tileiltä. Pankeista saatavat riskittömät korot ovat tällä hetkellä pääsääntöisesti alle prosentin verran, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että inflaatio syö säästöjä vuosittain ihmisten pankkitileiltä tällä hetkellä (Toukokuu 2014). Opinnäytetyöntekijät arvioivat ettei pankki- ja säästötilillä kannata pitää rahaa, jos siihen ei ole tarvetta, vaan tileillä makaava raha kannattaa sijoittaa tuottavasti. Alhaiset korot ovat varmasti saaneet opiskelijat hakemaan tuottoa rahoilleen. Osakkeet ovat historiallisesti tuottaneet varsin hyvin matalien korkojen aikaan, koska yritys saa lisärahoitusta varsin alhaisella korolla, mikä parantaa huomattavasti yrityksen tulosta. Tietysti edellytyksenä on, että yritys saa rahoitusta investointeihin, sekä investointeihin käytetty laina tuottaa yrityksessä enemmän vuosittain kuin lainasta aiheutuvat kulut ja lyhennykset. Tämä siis tarkoittaa, että yrityksen taloudellisen aseman tulee olla terveellä pohjalla.

Nyt viimeisen viiden vuoden aikana moni suomalainen pörssiyritys onkin tehnyt investointeja. Valitettavasti aina investoinnit eivät ole tuottaneet hedelmää, mikä yleensä näkyy yrityksen yhteistoimintaneuvotteluiden muodossa. Varsinkin vuonna 2013 YT-neuvotteluja käytiin tiuhaan tahtiin Suomessa ja työpaikkoja katosi kymmeniä tuhansia. Usein julkisuudessa olevia yrityksiä, jotka vain vähentävät työntekijöitä, on kritisoitu voimakkaasti. Voimakkaan kritisoinnin syynä on ollut yrityksen jopa moraaliton omistaja-arvon maksimointi, jolloin työntekijät joutuvat usein kärsimään. Omistaja-arvon maksimoinnilla tarkoitetaan viime kädessä osakekurssin nousua, mikä luo omistajille arvonnousua omassa osakesalkussa.

5.1.2 Rahastosäästäminen

Pörssisäätiön teettämän vuonna 2011 valmistuneen kotitalouksien säästämistutkimuksen mukaan 54 prosentilla kotitalouksista joku perheenjäsen omistaa arvopapereita. Arvopapereiksi luokiteltiin muun muassa osakkeet, rahasto-osuudet, joukkovelkakirjalainat ja obligaatiot. Opinnäytetyöntekijät arvioivat, että rahastoja omistaa noin 27-32 prosenttia täysikäisistä suomalaisista.

Kuvio 2. Rahastoja omistavat opiskelijat (N=1004)

Opinnäytetyöhön tehdyn tutkimuksen mukaan opiskelijoista 32,4 prosenttia omisti tutkimuksen tekohetkellä rahastoja. Miesten ja naisten sekä koulutusalojen välillä oli suuria eroja, niin kuin osakkeiden omistuksessakin. Rahastot nousivat yli 30 prosentin kokonaiskannatuksellaan toiseksi suosituimmaksi säästämismuodoksi. Säästämismuotoihin ei eriytetty osake-, korko- ja yhdistelmärahastoja, sillä opinnäytetyöntekijät arvioivat suuren osan rahastojen omistajista omistavan usean eri omaisuusluokan rahastoja. Opinnäytetyöntekijät arvioivat myös, etteivät välttämättä kaikki rahastojen omistajat edes tiedä, ovatko rahastonsa minkä omaisuusluokan rahastoja. Jos esimerkiksi opiskelija on saanut vuosia sitten lahjaksi sijoitusvakuutuksen, voi hyvinkin olla, ettei opiskelija tiedä, millaisia erilaisia omaisuuslajeja sijoitusvakuutus pitää sisällään.

Pankkien markkinointi opinnäytetyöntekijöiden havaintojen mukaan keskittyy tarjoamiinsa rahastoihin säästämismuotona, mikä osaltaan vaikuttaa opiskelijoiden halukkuuteen sijoittaa rahastoihin. Rahastoon sijoittavaa helpottaa pankkien velvollisuus esittää selkeästi tuotto-odotukset, kaikki rahastosta aiheutuvat kulut sekä historiallisen tuoton.

Informaatioyhteiskunnassa opiskelijoiden on entistä helpompi ottaa selvää erilaisista rahastoista ja niihin liittyvistä odotuksista ja riskeistä. Internetin välityksellä erilaisilla hauilla löytyy tietoa niin rahastoluokittajien arviota rahastoista kuin yksityissijoittajienkin mielipiteitä eri rahastoista. Myös rahastojen merkitsemisestä ja lunastamisesta on tehty helpompaa, Internet-pankin avulla onnistuu käden käänteessä niin rahastojen osto, vaihto kuin lunastaminenkin.

Suomalaiset kotitaloudet sekä vakuutuslaitokset lisäsivät vuonna 2013 omistuksiaan rahastoissa, niin että kotimaisten rahastojen yhteenlaskettu pääoma teki uuden ennätyksensä ylittäen 75 miljardia euroa. Kotitaloudet merkitsivät rahastoja nettomääräisesti miljardilla eurolla. Kaiken kaikkiaan kotimaisten sijoitusrahastojen pääomat kasvoivat 8,6 miljardilla eurolla. (Suomen pankki 2014.)

Nuorten mielletään olevan ennakkoluulottomampia kuin vanhemmat ihmiset. Voi olla, että myös säästötoiminnassaan nuoret mukaan lukien opiskelijat ovat avoimempia pankkien tarjoamia rahastoja kohtaan ja voivat lähteä mukaan rahastojen maailmaan, jos esimerkiksi ystävillä on hyviä kokemuksia tietyistä rahastoista.

Sukupuolten välinen ero rahastojen omistuksessa on huomattava. Miehistä 37,9 prosenttia omisti rahastoja, kun naisista 28,5 prosenttia omisti rahastoja tutkimuksen tekohetkellä. Opinnäytetyöntekijät arvioivat eron selittyvän miesopiskelijoiden riskinottohalukkuudella. Voi olla, että miehet myös puhuvat enemmän raha-asioistaan ja antavat vinkkejä toisilleen, mihin kannattaisi sijoittaa.

Koulutusaloja vertaillen kuten edellä, kaupallisella alalla rahasto-osuuksien omistus on korkein. 44 prosenttia kaupallisen alan opiskelijoista omisti rahasto-osuuksia tutkimuksen tekohetkellä, kun tekniikan opiskelijat omistivat 37,6 prosenttisesti rahasto-osuuksia ja sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista ainoastaan 22,1 prosenttia omisti rahoituslaitosten tarjoamia rahastoja. Kaupallisen alan opiskelijoilla on tutkimuksen mukaan suurempi kiinnostus saada tuottoa säästöilleen, joten pankkien tarjoamat rahastot, jotka vaativat sijoittajaltaan vain vähän vaivannäköä, ovat hyvä vaihtoehto kartuttaa varallisuutta säästöjen arvoa kohottaen. Näin ollen selittyy myös kaupallisen alan opiskelijoiden korkea rahastojen omistusprosentti.

Tekniikan alalla ja sosiaali- ja terveysalalla säästämisen tärkeimpänä tavoitteena oli säästää rahaa pahan päivän varalle. Pahan päivän varalle säästämässä käteisen korkea paino on hyvä, käteisen likviditeetin ollessa korkein mahdollinen, sillä käteisellä pystyy maksamaan tarpeen tullen heti. Rahastot ja osakkeet täytyy vaihtaa ensin käteiseksi, joka voi viedä jopa useita pankkipäiviä.

Tekniikan alan opiskelijat vastasivat parhaiten tutkimuksen yleistettyjä tuloksia. Tekniikan opiskelijoista suurin osa oli miehiä ja tekniikan alan opiskelijoiden rahasto-osuuksien omistusprosentti vastaa hyvin miesopiskelijoiden rahasto-osuuksien omistusprosenttia.

Sosiaali- ja terveysalalla ei tutkimuksen mukaan ollut suurta kiinnostusta säästää tuottavasti, sillä ainoastaan 16,2 prosentin vastausmäärä tuottavasti säästämiseen oli selvällä marginaalilla vertailuryhmien heikoin. Kuitenkin sosiaali- ja terveysalan opiskelijoista 22,1 prosenttia

omisti rahastoja, mikä on kohtuullisen korkea määrä verrattuna halukkuuteen säästää tuottavasti. Opinnäytetyöntekijät arvioivat, että korkea omistusprosentti selittyy läheisten avaamalla lahjarahastoilla, joita esimerkiksi vanhemmat avaavat lapsilleen, lasten ollessa vasta varhaisessa iässä.

Kaupallisella alalla yllättäen naiset säästävät todennäköisemmin rahastoihin kuin miehet. Ero on kuitenkin pieni, naisista 44,6 prosenttia omisti rahastoja, kun miehistä 42,7 prosenttia omisti rahastoja. Ero selittyy sillä, että pieni osa kaupallisen alan miehistä oli luokitellut ETF:t rahastoihin kuulumattomiksi. ETF-sijoittajat, mukaan lukien myös kaupallisen alan miehet, rahastoihin säästäjien määrä nousee 44 prosenttiin. Tutkimustuloksista huomaa, että myös kaupallisen alan naisopiskelijoilla on kiinnostusta säästää tuottavasti. Tulosten perusteella kaupallisella alalla opiskelijat ovat sukupuoleen katsomatta valmiita ottamaan harkitun riskin sijoittamalla rahastoihin.

5.1.3 Asunto

Tutkimuksen mukaan yli 18 prosenttia kyselyyn vastanneista korkeakouluopiskelijoista omistaa oman asunnon. Alhaista lukemaa selittää osaltaan asunnon ostoon vaadittava suhteellisen suuri alkupääoma. Asunnonomistajista lähes 70 prosenttia oli yli 27-vuotiaita opiskelijoita. Yli 27-vuotiaiden opiskelijoiden nähtiin todennäköisesti omaavan jo enemmän työtaustaa ja mahdollisesti korkeampaa tulotasoa. Nuoremmilla opiskelijoilla työvuosia on takana huomattavasti vähemmän, minkä vuoksi valtaosalla opiskelijoista ei ole mahdollisuutta hankkia omaa asuntoa opiskeluaikanaan. Opiskeluaikanaan opiskelijoiden tulot ovat keskimäärin niin alaiset, etteivät pankit myönnä opiskelijoille asuntolainaa. Uusien pankkisäädösten vuoksi pankit ovat joutuneet kiristämään luotonantoaan huomattavasti. On myös merkillepantavaa, että Kelan tukia (opintotuki) saa lähes poikkeuksetta pelkästään vuokra-asuntoon, eikä omistusasuntoon. Näin ollen opiskelijan ei ole taloudellisesti kannattavaa omistaa asuntoa opiskeluaikanaan.

5.1.4 Metsä

Metsänomistajia oli kyselytutkimuksen mukaan 82 kappaletta, mikä vastaa noin 8,2 prosentin osuutta kaikista vastaajista. Kyselyyn vastanneista metsänomistajista naisia oli 52,4 prosenttia ja miehiä 47,6 prosenttia. Sukupuolijakauma on riittävän lähellä toisiaan, joten sen suurempia johtopäätöksiä sukupuolen perusteella ei pystytä tekemään. Suurehkoa lukemaa voidaan pitää pienoisena yllätyksenä, koska metsänomistajien keski-ikä on noin 59 vuotta. Yleisesti ottaen vanhempi väki omistaa metsiä, eikä niinkään nuoremmat.

Eniten metsää omistavat oikeustieteellisen alan opiskelijat. Heistä 40 prosenttia on metsänomistajia. On selvästi havaittavissa yhteys hyvätuloisten ja metsänomistajien välillä. Kaupalli-

sen alan opiskelijoista metsää omistaa 8,3 prosenttia, sosiaali- ja terveystalouden 7,1 prosenttia ja tekniikan 9,1 prosenttia. Kaikkien kolmen suuren alan luvut ovat lähellä kaikkien metsänomistajien keskiarvoa eli 8,2 prosenttia. Opinnäytetyön yhteiskumppanin erityistoiveena oli, että kaupallisen alan miesopiskelijoita tutkittaisiin hiukan tarkemmin, eli kartoitettaisiin kyseisen ryhmän sijoituskohteita. Heistä metsää omistaa 6,3 prosenttia. Tästä voidaan päätellä suoraan, että kaupallisella alalla naisopiskelijat omistavat enemmän metsää (9,6 prosenttia) kuin miesopiskelijat. Tuloksista on vaikea vetää tarkkoja johtopäätöksiä, sillä metsää omisti hyvin pieni osa aineistosta.

Toista ääripäätä edustavat tietojen käsittelyn, musiikin ja median opiskelijat joista kukaan ei omista metsää. Omistukseen saattaa vaikuttaa, että kyseisiltä kolmelta alalta on hävinnyt Suomesta paljon työpaikkoja viimeisen kymmenen vuoden aikana, erityisesti tietotekniikan ja median saralta. Näiltä aloilta tutkimukseen vastasi suhteellisen pieni joukko, joten tarkkoja johtopäätöksiä on mahdoton tehdä.

Suomessa oli vuonna 2010 yhteensä 737 000 vähintään kahden metsähehtaarin omistajaa. Lukema vastaa noin 13,8 prosentin osuutta Suomen väestöstä. Sekä suurten että pienten metsätilojen lukumäärä on Metsäntutkimuslaitoksen mukaan lisääntynyt viimeisten viiden vuoden aikana. (MTK 2014.)

Puun hinta on keskimäärin vuonna 2014 20€/m³ kuitupuulta ja 60€/m³ tukkipuulta. Metsän hinta on pysynyt todella vakaana ja on viimeisen viiden vuoden aikana noussut noin 30 prosenttia, mikä on talouden epävarmoina aikoina todella hyvin. Lukema kertoo hyvin siitä, että vakaisiin ja yksinkertaisiin sijoituskohteisiin luotetaan huomattavasti enemmän kuin esimerkiksi sellaisiin sijoituskohteisiin, joissa sijoittaja ei ymmärrä, mihin on todellisuudessa sijoittamassa. Metsää on ollut jo niin kauan olemassa, että varmasti lähes kaikki tietävät, mistä on kysymys kun puhutaan metsästä ja metsänomistuksesta. Tukkipuun korkeampi hinta selittyy sillä, että sitä voidaan sahata ja siitä saadaan isompaa puuta ja lankkua kuin kuitupuusta. Tukkipuu on yleensä vähintään 3,1 metriä pitkä ja latvaläpimitaltaan vähintään 15 senttimetriä. Kuitupuuta taas on tarkoitettu sellun, hiokkeen, hierteen tai puukuitulevyjen raaka-aineeksi. Kuitupuupölkyiksi katkotaan puunrungosta ne osat, jotka ovat liian ohuita tai huonolaatuisia tukeiksi. Kuitupuun läpimitta on 6 sentistä ylöspäin ja pituus 2,5-5,5 metriä (tai 3,1-5,5 m). (Metsäkeskus 2014; Wikipedia 2014.)

Metsiin saattaa liittyä muita omaisuusluokkia enemmän tunnearvoa tai muunlaisia siteitä. Metsät ovat voineet olla pitkään saman suvun omistuksessa, jolloin niihin on muodostunut jonkinlaista tunnearvoa, jonka takia esimerkiksi myynti ei ole ajankohtainen. Esimerkiksi suomalainen pörssiyritys Fiskars on omistanut metsiä nykyisessä Raaseporin kunnassa jo lähes 370 vuoden ajan, jolloin metsiin liittyy pakostikin jonkinlaista tunnearvoa. Tämä vaikeuttaa

tietenkin ostajan markkinoita, koska metsää on vähemmän tarjolla markkinoilla. Tämä saattaa myös nostaa metsän arvoa. Kuitenkin metsän hinnannousu on ollut varsin maltillista verrattuna esimerkiksi asuntoihin. Voidaan myös yleisesti todeta, että metsä ei ole läheskään yhtä suosittu omaisuusluokka kuin esimerkiksi asunnot, joista saattaa olla aika ajoin jopa pulaa.

5.2 Säästämisen tavoite

Säästöjen kerryttämisellä on aina tarkoitus. Opinnäytetyössä tutkittiin myös opiskelijoiden säästämisen tavoitteita. Kysymykseen vastasivat kaikki tutkimukseen osallistuneet korkeakouluopiskelijat. Tutkimuksesta kävi ilmi, että korkeakouluopiskelijoiden säästämisen tärkeimpinä tavoitteina ovat säästäminen pahan päivän varalle sekä suurempia hankintoja varten. Tutkimukseen osallistuneista opiskelijoista 61,5 prosenttia säästää rahaa pahan päivän varalle ja 44,8 prosenttia vastanneista säästää suurempia hankintoja varten. Tärkeinä tavoitteina nähtiin myös tuoton saanti rahoilleen, lomailu sekä oma asunto kukin yli 30 prosentin vastausmäärillään. Rikastuminen oli 15,4 prosentin vastausmäärillään valmiista vastausvaihtoehdoista vähiten vastattu.

Oman asunnon hankintaan säästämisen matala kannatus yllätti opinnäytetyöntekijät, sillä rahoituslaitokset markkinoivat havaintojen mukaan näkyvästi ja isolla rahalla ASP-tilejään ja suuntaavat niitä eritoten nuorille opiskelijoille.

Pääsääntöisesti osakesijoituksilla pyritään kerryttämään varallisuutta ja kerryttämään säästöjä isompia hankintoja varten. Koko aineistoa tarkastellessa voisi olettaa, että opiskelijoille rikastuminen ei ole tärkeää.

Aineistoa tutkittaessa miesten ja naisten välillä havaittiin suuria eroja. Naiset säästivät mielellään lomailuun 33,0 prosenttia, kun taas miehille lomailu ei ole tärkeä säästämisen syy 19,4 prosentin osuudella. Naiset pitivät tärkeänä säästää rahaa pahan päivän varalle, 68,2 prosenttia ja suuria hankintoja varten, 50,4 prosenttia. Miehille tärkeää on rahojen tuottoisa säästäminen, 46,7 prosenttia ja vaurastuminen, jonka kautta myös pahan päivän varalle säästäminen toteutuu 51,4 prosentilla.

Kaupallisen alan opiskelijat vastasivat kyselytutkimukseen lähes samoin kuin koko aineisto vastasi. Prosentuaalisesti eroavaisuudet olivat koko aineistoon nähden kolmen prosenttiyksikön marginaalin sisällä toisistaan. Ainoastaan rikastumisen halu sekä tuotonsaanti rahoilleen olivat huomattavasti korkeampia kuin koko aineistolla. Kaupallisen alan opiskelijoista 45,5 prosenttia vastasi säästävänsä rahaa saadakseen tuottoa säästöilleen ja vaurastuakseen. 24,8 prosenttia säästi rahaa rikastuakseen.

Yhteistyöpankki Nordnetille tärkeää oli saada tietoa potentiaalisimmasta asiakasryhmästään kaupallisen alan miesopiskelijoista, jotka käyttävät opiskelijoista eniten tällä hetkellä Nordnetin palveluita, sekä omistavat osakkeita. Ryhmässä yleisimmäksi vastaukseksi nousi yllättäen tuotonsaanti säästöilleen 61,4 prosentin vastausmäärällään. Vasta toiseksi pääsi pahan päivän varalle säästäminen 50 prosentin kannatuksellaan. Toinen yllättävä huomio on ero rikastumisen halussa perusjoukon ja kaupallisen alan miesopiskelijoiden välillä, sillä kaupallisen alan miesopiskelijoista 39,6 prosentin mainitsi säästävän rahaa rikastuakseen. Muut valmiit vastaukset keräsivät yli 30 prosentin vastausmäärän lukuun ottamatta lomailuun säästämistä, joka keräsi vain 15,6 prosentin vastausmäärän.

Koska kaupallisen alan miesopiskelijoiden vastaukset poikkesivat suuresti kokonaisuutena kaupallisen alan opiskelijoista, oli selvää, että kaupallisella alalla miehet ja naiset säästävät rahaa eri tarkoituksiin. Kaupallisella alalla naisopiskelijat säästivät todennäköisimmin pahan päivän varalle 69,2 prosentin vastausmäärällään. Toiseksi korkeimmalle nousi suuriin hankintoihin säästäminen 53,6 prosentilla, mutta kolmanneksi nousi lomailuun säästäminen 44,4 prosentin vastausmäärällä.

On huomattavaa, miten erilaisiin tarkoituksiin kaupallisella alalla naiset ja miehet säästävät. Miesopiskelijoista nousi esiin rahojen tuottava säästäminen ja sitä kautta jopa rikastuminen, kun taas naiset ovat hieman konservatiivisempia säästäessään suuriin hankintoihin ja eritoten pahan päivän varalle. Lomailuun säästäminen osoittaa kuitenkin naisopiskelijoiden arvostavan myös itsensä hemmottelua.

Tekniikan opiskelijat säästävät todennäköisimmin pahan päivän varalle 55,8 prosentin vastausmäärällään. Toiseksi ja kolmanneksi suurimmat vastausmäärät keräsivät säästäminen suuriin hankintoihin 40,5 prosenttia ja rahan tuottoisa säästäminen 37,2 prosenttia. Tekniikan opiskelijat eivät säästä todennäköisesti lomailua varten, lomailun kerätessä vain 21,9 prosentin vastausmäärän. Tekniikan opiskelijat eivät säästä myöskään rikastuakseen, sillä rikastuminen keräsi ainoastaan 17,2 prosentin vastausmäärän.

Sosiaali- ja terveystalalla kyselytutkimukseen vastanneista opiskelijoista 84,2 prosenttia oli naisia. Tutkimustulokset vastasivat paljolti kaikkien tutkimukseen vastanneiden naisten vastauksia. Tuottavasti säästäminen ja rikastuminen olivat vertailuryhmien heikoimpia. Tuottavasti säästettiin 16,2 prosenttisella todennäköisyydellä ja ainoastaan 9,1 prosenttia halusi säästää rikastuakseen. Sosiaali- ja terveystalalle on todennäköisesti valikoitunut ihmisläheisempiä opiskelijoita, joille rahan käytössä ja säästämisessä tärkeää on oman elintasonsa säilyttäminen. Heille ei ole tärkeää varallisuuden kartuttaminen, vaan turvata oma toimeentulonsa.

Säästämisen tavoitteiksi opiskelijat vastasivat pääosin valmiisiin vastausvaihtoehtoihin, mutta avoimeen vastausvaihtoehtoon eläkesäästäminen nousi yleisimmäksi vastaukseksi 1,1 prosentin vastausmäärällään. Oli siis huomattavaa, että ajan säästämiseksi tutkimuskohteet valitsivat vastauksensa mieluiten valmiista vastausvaihtoehdoista. Jättämällä vastausosion avoimeksi, tulokset olisivat todennäköisesti poikenneet tämän tutkimuksen tuloksista. Opinnäytetyöntekijät arvioivat kuitenkin samankaltaisten vastausten nousevan yleisimmiksi mahdollisesti pienemmällä marginaalilla, sekä niin että eläkesäästäminen olisi noussut lähemmäs muita yleisimpiä vastauksia.

Suomalaisuuteen kuuluu tietynlainen vähättely ja nöyryys, joten opinnäytetyöntekijät arvioivat rikastumisen halun olevan tutkimusaineistossa vähäinen, siksi ettei vastaaja anna itseltään ahneen kuvaa. Eri koulutusaloilla kuitenkin nähtiin selviä eroja rikastumisen halussa. Varsinkin kaupallisen alan miesopiskelijoille rikastuminen oli varsin korkealle arvostettu säästämisen tavoite, vastaavasti sosiaali- ja terveysalalla rikastuakseen ei säästänyt juuri kukaan.

Kyselyyn vastanneista heille, joilla ei ollut tällä hetkellä säästöjä, suunnattiin kysymys, mihin he säästäisivät, jos heillä olisi rahaa. Tutkimukseen osallistuneista heitä oli melko vähän, vain noin 10 prosenttia, joten virhemarginaali voi olla pienen vastausmäärän vuoksi suurempi. Säästämiskohteissa toistuu sama kaava kuin edellä. Vastaukset seurasivat koulutusaloittain ja sukupuolten välillä samaa kaavaa, mitä edellä tutkittiin.

Vertailuun valituista kolmesta suurimmasta alasta tärkeimmäksi säästämiskohteeksi nousi oletuksen mukaan rahan säästäminen erilaisille pankkitileille. Kaupallisella alalla pankkitilisäästämisen jälkeen odotetusti osakkeet ja rahastot nousivat korkealle. Tekniikan alalla korkealle nousivat pankkitilisäästämisen jälkeen osakkeet ja oma asunto. Sosiaali- ja terveysalalla säästämiskohteiksi valittaisiin tilisäästämisen jälkeen todennäköisesti omaan asuntoon. Sukupuolten välillä miehet painottivat enemmän riskisijoituksia, kun taas naiset painottivat pienemmän riskin omaavia säästämiskohteita.

5.3 Opiskelijat, jotka eivät säästä

Kyselytutkimuksen tuloksia analysoitaessa on ilahduttavaa huomata, että ainoastaan noin 10 prosenttia kyselyyn vastanneista opiskelijoista ei säästä millään tavalla. Ylivoimaisesti suurin syy säästöjen ja sijoitusten puuttumiseen on, ettei menojen jälkeen jää rahaa säästämiseen. Tämä on tietysti ymmärrettävää, koska opiskelijathan ovat yksi köyhimmistä ”ryhmistä” Suomessa. Opiskelijoiden tulotaso on myös verrattain matala ja joidenkin kohdalla lähes olematon, mikäli Kelan opintotukea ei lasketa tuloksi.

Seuraavia, huomattavasti vähäisempiä syitä säästöjen ja sijoitusten puuttumiseen ovat ettei asiasta sen enempää osata sanoa, osaamisen puute säästämiseen ja sijoittamiseen, ajan puute harjoittaa säästämistä ja sijoittamista, tiedon hankkimisen vaikeus sekä etteivät säästäminen ja sijoittaminen yksinkertaisesti kiinnosta. On varsin ymmärrettävää, että kyselyyn vastanneesta yli tuhannesta opiskelijasta löytyy sellaisia henkilöitä, joita kyselytutkimuksen aihepiiri eli säästämis- ja sijoitustottumukset eivät kiinnosta ollenkaan. Kyseinen toiminta eli säästäminen ja sijoittaminen kuitenkin vaativat jonkin verran omaa aikaa ja tämä aika on pois muusta itselle tarkoitetusta ajasta. Pitää kuitenkin todeta, että esimerkiksi kerran ostetut osakkeet voi hyvin jättää omaan salkkuun ja aina kerran vuodessa vaikkapa katsoa, miten ne ovat kehittyneet. Kyseinen toimenpide ei kauaa aikaa kuitenkaan vaadi.

5.4 Mistä tietoa sijoituskohteista?

Tutkimuksesta käy ilmi miesten olevan aktiivisempia hakemaan tietoa sijoituksilleen. Valmiista vastausvaihtoehdoista ainoastaan pankkien verkkosivujen käyttö on pienempää kuin naisilla. Miehet olivat selvästi aktiivisempia suorittamaan tiedonhakua pörssiyhtiöiden tiedotteista ja muista talousuutisista, blogeista sekä seuraavat analyytikoiden suosituksia. Miehet luottavat myös omaan harkintakykyynsä useammin kuin naiset.

Tutkimuksesta selviää opiskelijoiden luottavan eniten omaan arvostelukykyynsä tehdessään sijoituksia. Kaiken kaikkiaan 41,2 prosenttia opiskelijoista luotti omiin vaistoihinsa sijoittaessaan säästöjään tuottavasti. Myös talousuutisten seuraaminen ja niistä oleellisen tiedon käyttäminen sijoittamiseen keräsi suuren vastausmäärän. Varsinkin sijoittaessa rahojaan osakkeisiin pörssiyhtiöiden tiedotteet ja muut tärkeät talousuutiset antavat tärkeää tietoa siitä, miten sijoituksen arvon voi olettaa muodostuvan tulevaisuudessa. Rahastosijoittajien tulisi myös seurata makrotalouden uutisia, sillä markkinat reagoivat nopeasti niin negatiivisiin kuin positiivisiinkin makrotalouteen liittyviin uutisiin.

Kaupallisella alalla luottamus omaan harkintakykyyn oli 49,4 prosenttia, tekniikan alalla myös luotto omaan tietämykseen oli korkealla 46,4 prosentissa, mutta sosiaali- ja terveysalalla luottamus omaan harkintakykyyn oli selvästi alhaisempi, hieman alle 33 prosenttia. Kaupallisella ja tekniikan alalla opiskelijat myös sijoittavat itsenäisesti enemmän kuin sosiaali- ja terveysalalla, minkä osaltaan arvioitiin näkyvän myös omaan harkintakykyynsä luottamisena tehdessään sijoituksia. Varsinkin kaupallisella alalla miesopiskelijat hakevat aktiivisesti tietoa sijoituksiaan varten talousuutisista sekä pörssiyhtiöiden tiedotteista, yli 73 prosenttia kertoi seuraavansa talousuutisia ja 45 prosenttia kertoi lukevansa pörssiyhtiöiden tiedotteita. Kaupallisen alan miesopiskelijat luottavat myös vertailuryhmistä eniten itseensä tehdessään sijoituksia, jopa 61 prosenttia miehistä luottaa omaan arviointikykyynsä.

Pankkien verkkosivuilta haetaan kolmanneksi eniten tietoa sijoituksiin liittyen, sillä noin joka neljäs käyttää pankkien verkkosivustoja ja esimerkiksi pankkien tarjoamia markkinakatsauksia sijoituksiensa tukena. Pankkien mallisalkut eivät herätä opiskelijoissa kuitenkaan luottamusta. Opinnäytetyöntekijät arvioivat pankkien verkkosivustoilla olevien sijoitusvihjeiden tuntuvan henkilökohtaisemmilta ja ajankohtaisemmilta kuin pankkien suunnittelemat mallisalkut. Varsinkin naisopiskelijat vieroksuvat pankkien mallisalkkuja ja luottavat paremmin esimerkiksi ystäviensä neuvoihin tehdessään sijoituksia. Naisopiskelijoista vain 8,1 prosenttia luotti pankkien suunnittelemiin mallisalkkuihin, kun miesopiskelijoiden luottamus mallisalkkuihin oli 17,7 prosenttia. Naisten alhaisen mallisalkkujen seuraamisen arvioitiin johtuvan miesopiskelijoita alhaisemmasta osakesäästämismäärästä. Mallisalkut suosittelevat yleensä yksittäisiä osakkeita ja naisopiskelijoiden sijoittaessa yleisemmin rahastoihin, ei mallisalkkujen seuraaminen olisi perusteltua.

Analyttikkojen suosituksia seuraa 18 prosenttia vastaajista. Analyttikot seuraavat tiettyjä pörssiyrityksiä ja antavat omat suosituksensa näiden yhtiöiden osakkeille. Yleensä analyttikot antavat toimintasuosituksen: Myy, vähennä, pidä, lisää tai osta, sekä tavoitehinnan, minkä arvoinen heidän mielestään osakkeen tulisi tällä hetkellä olla. Tavoitehinnan poikkeavuuden mukaan yleensä myös suositukset annetaan. Tavoitehintoja annetaan usein myös 12 kuukauden tavoitehintoina. Analyttikoiden suosituksia seuraavat sijoittamisesta kiinnostuneet miesopiskelijat. Miesopiskelijoista 29,7 prosenttia käyttää hyväkseen analyttikoiden suosituksia säästämisen tueksi.

Tutkimuksen mukaan 15 prosenttia opiskelijoista haki neuvoa sijoituksilleen ystäviltään. Vertailuryhmien välillä ei ollut merkittäviä eroja tiedonhankinnassa ystäviltään. Kaikkien vertailuryhmien vastausmäärät olivat 13 prosentin ja 19 prosentin välillä. Eniten tietoa ystäviltään hakivat kaupallisen alan miesopiskelijat ja vähiten tietoa ystäviltään hakivat sosiaali- ja terveysalan opiskelijat. Tuloksista käy ilmi, että sijoittamisesta kiinnostuneet opiskelijat hakevat myös mielellään tietoa ystäviltään omien hankittujen tietojen lisäksi. Sijoittavien ystävien jakaessa tietoa keskenään, kaikkien osapuolten tietoisuus markkinoista kasvaa, minkä nähdään helpottavan sijoituspäätösten tekemistä. Sijoittamiseen liittyviä sosiaalisen median työkaluja on tarjolla muutamia, mutta ne eivät ole vielä päässeet suuren yleisön tietoisuuteen Suomessa. Nordnet Pankki tuo markkinoille oman sosiaalisen sijoittamisen työkalunsa, Shareville:n keväällä 2014. Opinnäytetyöntekijät arvioivat Sharevillen lisäävän sosiaalisen sijoittamisen työkalujen käyttöä Suomessa huomattavasti.

Erilaisten blogien pitäminen on lisääntynyt hurjasti 2000-luvulla. Opiskelijoille blogit ovat tuttuja ja niitä on helppo löytää. Myös sijoittamiseen liittyviä blogeja on verkossa tarjolla valtava määrä. Blogeja joka kymmenes opiskelija käyttää hyväkseen sijoituspäätöksiä tehdessään. (Journalisti 2010.) Sijoittamiseen liittyvien blogien lukeminen ja seuraaminen olivat luonnol-

lista jo sijoittamista harrastaville opiskelijoille. Miesopiskelijoista 18,5 prosenttia käyttää sijoittamiseen liittyviä blogeja säästämissä päätöksensä tukena, kun vastaava luku naisopiskelijoilla oli vain 6,5 prosenttia. Aktiivisin sijoittava vertailuryhmä kaupallisen alan miesopiskelijat seurasi myös sijoitusblogeja aktiivisimmin 32 prosentin määrällään.

5.5 Sosiaalinen media ja sijoittaminen

Sosiaalisen median aikakaudella 2010-luvulla, myös sijoittaminen on siirtymässä uuteen, sosiaalisen median aikaan. Erilaiset sosiaalisen median tavalla toimivat sosiaalisen sijoittamisen työkaluja tarjoavat yritykset ovat kovassa nosteessa. Sosiaalisen sijoittamisen työkaluja tarjoavat tällä hetkellä (Toukokuu 2014) pieni joukko lähinnä Internetissä toimivia arvopaperivälittäjiä, mutta opinnäytetyöntekijät arvioivat alan lähtevän kovaan kasvuun sosiaalisen sijoittamisen medianäkyvyyden kasvaessa lähivuosina. On tärkeää olla sekoittamatta sosiaalista sijoittamista sekä sosiaalisen vastuun sijoittamista toisiinsa. Sosiaalisen vastuun sijoittamisessa sijoittaja allokoii varallisuuttaan esimerkiksi kestävästä kehityksen panostavien tai ilmastosta huolehtivien yritysten osakkeisiin.

5.5.1 Sosiaalisen median käyttö

Opinnäytetyöntekijät päättivät paneutua sosiaaliseen mediaan ja sen käyttöön paremmin, sillä aiheesta löytyy varsin vähän itse sosiaaliseen mediaan tai sen käyttöön liittyviä artikkeleja. Sosiaalisen median käyttö on räjähtänyt 2010-luvulla. Varsinkin nuorison keskuudessa päivittäisiin toimiin kuuluu nykyään sosiaalisessa mediassa ystäviensä toimien seuraaminen ja omien toimien jakaminen. Yhdysvalloista levinnyt sosiaalisen median päivittäinen käyttö on levinnyt Suomessa viime vuosina nopeasti ja vuonna 2014 sosiaalisen median sanotaan olevan koko kansan media. Sosiaalisen median uusimpiin trendeihin kuuluu siirtyminen mobiiliaikakauteen eli sosiaalisen median käyttö tableteilla ja älypuhelimilla vie valtaa PC:ltä ja kannettavilta tietokoneilta. (Yleisradio 2014.)

Sosiaalisen median valttina on käytön yksinkertaisuus. Nykyaikana voi yhtä nappia painamalla jakaa esimerkiksi päivän polttavat puheenaiheet reaaliaikaisesti Facebookissa muiden seuraajiansa nähtäväksi. Alun perin Facebook kehitettiin Yhdysvalloissa erään koulun omaksi yhteisölliseksi keskustelukanavaksi, mutta Facebookin maailmanvalloitus on ollut räjähdysmäistä. Tällä hetkellä (21.5.2014) Facebookin markkina-arvo on noin 153 miljardia dollaria ja se on listattu NASDAQ - pörssissä (Google Finance 2014).

Facebookin lisäksi sosiaalisen median palveluita, joista käyttäjät tykkäilevät toistensa statuksista, kuvista tai kommentteista ovat muun muassa Twitter ja Instagram. Twitteriä pidetään pitkälti asiantuntijakanavana, jossa käyttäjä voi seurata erilaisten ihmisten, julkisuuden hen-

kilöiden tai eri alojen osaajien henkilökohtaisia tweettejä ja tykätä niistä. Twitter ei ole niin valtavirtainen Suomessa kuin Facebook, mutta sen suosio kasvaa koko ajan. Instagram on enimmäkseen nuorison suosiossa oleva kuvien jakamiseen tarkoitettu palvelu. Se eroaa Twitteristä ja Facebookista niin, että tarkoituksena on ainoastaan jakaa kuvia, itsestään, hetkistään tai jostain muusta itselleen tärkeästä. Instagramissa pystyy tykkäämään ja kommentoimaan toisen käyttäjän kuvaa, ja siitä on suomalaistenkin keskuudessa alkanut kehittymään kanava, jolla saada näkyvyyttä esimerkiksi yrityksille tai yksityishenkilöille. (Kormilainen 2013, 39, 41.)

Kun käyttäjä esimerkiksi klikkaa mainoksen Tykkää-painiketta, hän luo yhteyden mainoksessa mainittuun yritykseen, brändiin tai tuotteeseen. Jos käyttäjä näkee esimerkiksi jonkin brändin Facebook-sivun mainoksen ja klikkaa tykkää-painiketta, käyttäjä luo yhteyden kyseessä olevan brändin sivulle. Tämä yhteys näkyy tulevaisuudessa käyttäjän profiilissa, sekä aikajanelalla ja käyttäjän Facebook-kaverit voivat saada kyseiseen yhteyteen liittyvän tarinan uutisiinsa. (Facebook 2014.)

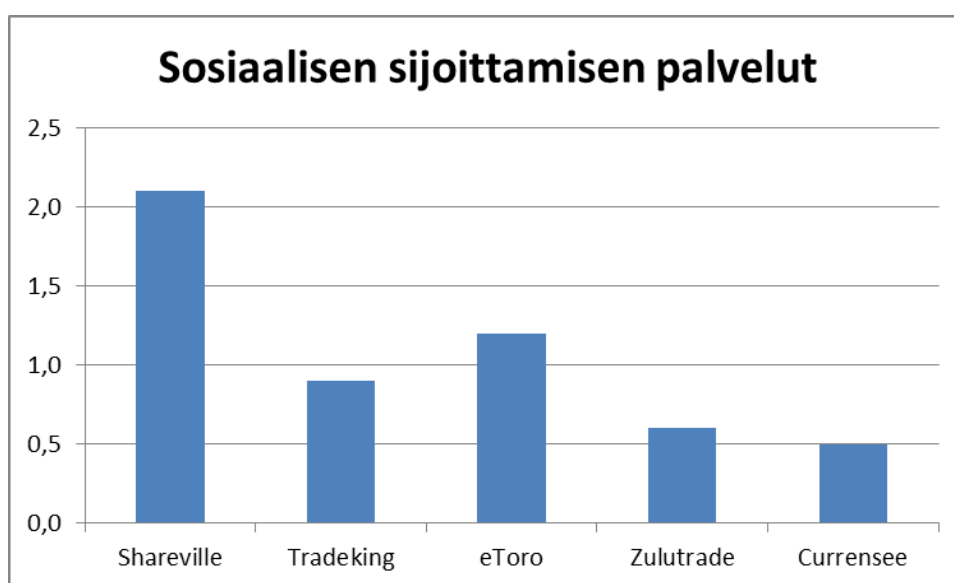
Kaverin julkaisemasta asiasta tykkääminen ja sivusta tykkäämisen välillä on kuitenkin eroa. Tykkäämällä tietystä sivusta käyttäjä luo yhteyden kyseiseen sivuun, sivun julkaisut näkyvät käyttäjän aikajanelalla sekä käyttäjä näkyy sivusta tykkäneiden joukossa Facebookissa. Kun käyttäjä taas tykkää kaverinsa julkaisemasta sisällöstä, esimerkiksi tilapäivityksestä, kertoo käyttäjä vain mielipiteensä jättämättä kommenttia. Käyttäjän oman tai kaverin Facebook-julkaisun alla oleva Tykkää-painikkeen klikkaaminen on helppo tapa ilmoittaa pitävänsä jostakin sisällöstä. Kommentointi ei ole pakollista, voit sanattomalla viestinnällä ilmoittaa huomiointeesi esimerkiksi kaverisi tilapäivityksen. (Facebook 2014.)

Koska tykkäilyä on Facebookissa kahta erilaista, on myös kaksi perimmäistä syytä tykkäilylle. Facebook on suuri markkinointikanava esimerkiksi monille yrityksille, ja käyttäjien tykkäyksillä yritysten on helppo saavuttaa mainokset ja tarjoukset heistä Facebookissa tykkäneille ihmisille. Tietysti myös suurena bonuksena käyttäjän tykkäykset näkyvät myös käyttäjän kaverien uutisvirrassa, joten Facebookin kautta on helppo tavoittaa monia ihmisiä.

Nykyään tykkääminen on tehty helpoksi. Kun käyttäjä avaa esimerkiksi Iltalehden sivut, hän voi vaivattomasti lukemansa uutisen perässä klikata tykkää- tai jaa-painiketta. Näin sosiaalisen median käyttäjä saa jaettua lukemansa asian. Kyse ei ole välttämättä pelkästään siitä, että käyttäjä pitäisi uutisen sisällöstä. Nykyään käyttäjät jakavat ja tykkäävät myös ikävistä uutisista, koska sosiaalinen media on helpottanut kaiken jakamista muulle kansalle. Käyttäjät voivat osoittaa esimerkiksi olevansa kiinnostuneita poliittisista asioista, kun jakavat poliittisia uutisia aikajanelallaan. Näistä tykkäävät ihmiset taas voivat kokea yhteyttä uutisen jakajaan, tukea häntä ja vaikka jakaa uutisen eteenpäin. (Yleisradio 2013a.)

5.5.2 Sosiaalisen sijoittamisen työkalut tulevaisuuden sijoitusalueina

Sosiaalinen sijoittaminen on varsin uusi käsite Suomessa. Tässä opinnäytetyössä tehty tutkimus on ilmeisesti ensimmäinen Suomessa tehty tutkimus aiheesta. Sosiaalisessa sijoittamisessa on mahdollista seurata ja nähdä toisten ihmisten sosiaalisesti jaettuina salkkuja. Näin on mahdollista saada sijoitusvinkkejä tai vaikkapa nähdä miten joku alan guru omaa salkkuaan hoitaa.

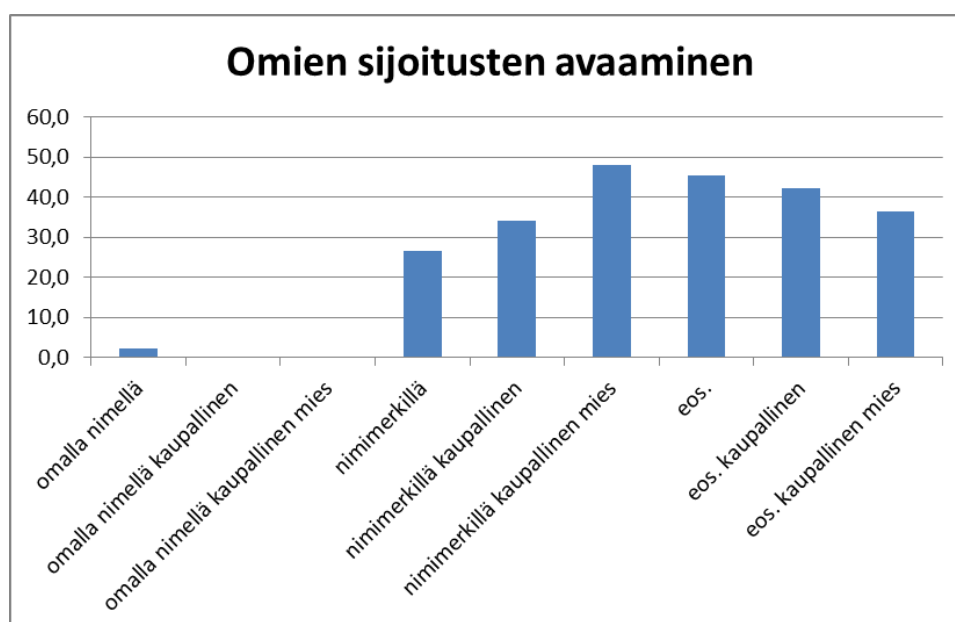

Kuvio 3. Sosiaaliset sijoittamisen palveluiden tunnettavuus (N=1004)

Kyselytutkimuksen mukaan sosiaalisen sijoittamisen palvelut eivät ole kovin tuttuja. Peräti 91,1 prosenttia vastaajista ei tuntenut sosiaalista sijoittamista etukäteen. Prosenttiosuus on todella valtava. Suomessa tunnetuimman sosiaalisen sijoittamisen palvelun, Shareville:n tunsi ainoastaan 2,1 prosenttia vastaajista. Muiden sosiaalisen sijoittamisen palveluiden tunnettavuus on välillä 0,5-1,2 prosenttia vastaajista. Vertailtaessa kaupallisen alan opiskelijoiden tunnettavuutta sosiaaliseen sijoittamiseen, niin tunnetuin on edelleen Shareville, jonka 5,5 prosenttia kaupallisen alan opiskelijoista tuntee. Prosenttilukema on edelleen harmittavan pieni, joten suuria johtopäätöksiä ei voi edelleenkään tehdä. Rajatessa edelleen pelkästään miespuolisiin kaupallisen alan opiskelijoihin, tunnetuimman sosiaalisen sijoittamisen palvelun, Shareville:n tuntee tällä hetkellä 10,4 prosenttia vastaajista. Kyseessä on ensimmäinen yli kymmenen prosentin lukema tunnettavuuden saralla sosiaalisen sijoittamisen palveluiden tunnettavuudesta.

5.5.3 Osakesalkun sisällön sosiaalinen jakaminen

Kysyttäessä oman salkun jakamista sosiaalisesti muille, ovat prosenttiosuudet kasvaneet mielenkiintoisella tavalla. Suurin ryhmä on, en halua vastata/en osaa sanoa, johon kuuluu 45,4 prosenttia vastaajista. Ilahduttavaa on huomata, että peräti 26,7 prosenttia kaikista vastaajista olisi valmis avaamaan oman salkkuns sisällön nimimerkillä. Omalla nimellä salkkuns avaisi 2,2 prosenttia vastaajista. Suurin osa sijoittajista ei halua kertoa Internetissä toisille, millaisia sijoituksia heillä on. Nimimerkin takaa on paljon helpompi avata salkkuns, sillä sijoittajaa on vaikeampi muuttaa reaalihenkilöksi, jolloin sijoittajan yksityisyys säilyy huomattavasti paremmin.

Kuvio 4. Sijoitusten avaaminen sosiaalisessa sijoittamisessa (N=1004)

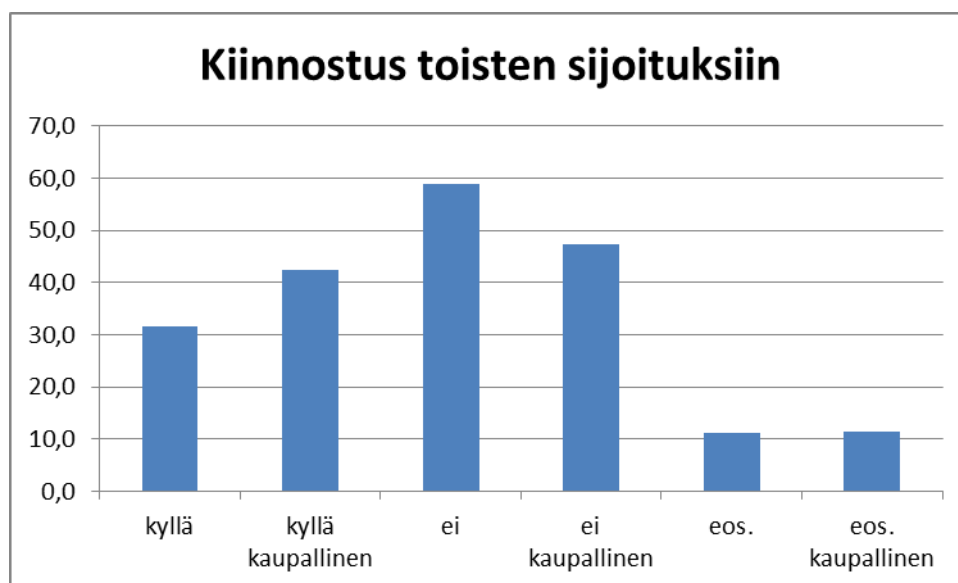
Mikäli tarkastelua rajataan vain kaupallisen alan opiskelijoihin, vastausvaihtoehdot: en halua vastata/en osaa sanoa ja avaisin nimimerkillä prosenttiosuudet ovat lähentyneet toisiaan merkittävästi. Nyt 42,3 prosenttia kaupallisen alan opiskelijoista ei halua sanoa/ei osaa sanoa. Kuitenkin nimimerkillä olisi valmis avaamaan salkkuns peräti 34,0 prosenttia kaupallisen alan opiskelijoista. Ihmeellistä on huomata, että kaupallisen alan opiskelijoista kukaan ei avaisi salkkua omalla nimellään. Kun tarkastelua edelleenkin rajataan koskemaan vain kaupallisen alan miespuolisiin opiskelijoihin, niin kärkipaikka on vaihtunut. Peräti 47,9 prosenttia kaupallisen alan miespuoleisista opiskelijoista avaisi salkkuns nimimerkillä. 36,5 prosenttia kaupallisen alan miespuoleisista opiskelijoista ei halua vastata/ ei osaa sanoa. Omalla nimellä ei avaisi edelleenkään kukaan. On todella mielenkiintoista huomata, miten kaupallisen alan opiskelijat, erityisesti miespuoleiset olisivat niin valmiita avaamaan oman salkkuns nimimerkillä.

5.5.4 Sijoitusten sosiaalinen jakaminen osakkeenomistajien keskuudessa

Tarkasteltaessa edelleenkin samaa asiaa, eli kysyttäessä oman salkun sosiaalisesta jakamista muille, mutta rajoittuen vain osakkeenomistajiin, niin prosenttiosuudet ovat edelleen varsin mielenkiintoisia. Vaikka edelleenkin 38,6, prosenttia osakkeenomistajista ei halua vastata/ei osaa sanoa, niin ero nimimerkillä avaajiin on kaventunut huomattavasti. Nimimerkillä osakkeenomistajista olisi valmis avaamaan oman salkkunsaa 33,6 prosenttia. Vastaavasti omalla nimellä salkkunsaa avaisi 2,7 prosenttia. Ilahduttavaa on huomata, kuinka osakkeenomistajien keskuudessa oman salkun sosiaalinen jakaminen muille saa varsin paljon kannatusta. Syitä on varmasti monia, mutta varmasti päällimmäisin syy on, että sosiaalisen sijoittamisen salkussa voisi olla juuri osakkeita, eli niitä mitä osakkeenomistajat omassa salkussaan juuri pitävät.

5.5.5 Kiinnostus toisten sijoitusten näkemiseen

Kysyttäessä halua nähdä toisten sijoituksia, on ilahduttavaa nähdä, että kerrankin kysymys on jakanut mielipiteitä ja kysymyksiin on saatu oikeasti vastaus, eikä ole vain ruksattu puolueettonta kohtaa en halua vastata/en osaa sanoa. Kyselytutkimuksen mukaan 31,0 prosenttia vastaajista haluaisi nähdä toisten sijoituksia. Suurinta osaa vastaajista, 57,8 prosenttia, muiden sijoitusten näkeminen ei kiinnosta. Mukava yllätys on, että kohtaan en halua vastata/en osaa sanoa on vastannut ainoastaan 11,0 prosenttia vastaajista. Kyseinen kysymys on selvästi jakanut mielipiteitä. Suureen haluttomuuteen nähdä toisten sijoituksia vaikuttaa varmasti, että sosiaalisen sijoittamisen palvelut eivät ole Suomessa vielä kovin tunnettuja, kuten edellä jo todettiin.

Kuvio 5. Kiinnostus toisten sijoituksiin sosiaalisessa sijoittamisessa (N=1004)

Rajattaessa kiinnostusta nähdä toisten sijoituksia koskemaan vain kaupallisen alan opiskelijoita, niin prosenttiosuudet ovat ilahduttavasti kaventuneet. Nyt 42,3 prosenttia kaupallisen alan opiskelijoista haluaisi nähdä toisten sijoituksia. Toisten sijoituksia kaupallisen alan keskuudessa ei haluaisi nähdä 47,4 prosenttia vastanneista. Prosenttiosuudet ovat kaventuneet merkittävästi vertailtaessa kaikkiin kyselyyn vastanneisiin. En halua vastata/en osaa sanoa on pysynyt lähes samana kaupallisen alan opiskelijoilla sen nyt ollessa 11,5 prosenttia heistä.

5.6 Säästämis- ja sijoitustuotteita tarjoavat yritykset

Tutkimuksessa tutkittiin myös eri omaisuusluokkia tarjoavien yritysten tunnettavuutta ja käyttöä. Tutkimukseen valittiin nk. kivijalkapankkeja sekä uusia Internetissä palvelujaan tarjoavia pankkeja, pankkiiriliikkeitä sekä arvopaperivälittäjiä.

5.6.1 Pankkien tunnettavuus

Pankkien tunnettavuutta vertailtaessa ei liene suuri yllätys, että valtakunnalliset suuren konttoriverkoston pankit ovat kaikista tunnetuimpia. Tunnetuin pankeista oli eniten konttoreita Suomessa omaava Osuuspankki. Ainoastaan 3,7 prosenttia kyselyyn vastanneista ei tiennyt Osuuspankkia. Lukemaa voi pitää todella alhaisena, koska olihan kyselyssä lueteltu kaiken kaikkiaan 14 eri pankkia. Toiseksi tunnetuin pankki oli toiseksi eniten Suomessa konttoreita omaava Nordea. 5,0 prosenttia kyselyyn vastanneista ei tuntenut Nordeaa. Nordean lukema on aika lähellä Osuuspankin lukemaa, koska kahden tunnetuimman pankin ero on vain 1,3 prosenttiyksikköä.

Kolmantena olevaan pankkiin kahden ensimmäisen ero on jo huomattava, koska kolmanneksi tunnetuinta pankkia LähiTapiolaa ei tuntenut 12,9 prosentin osuus kyselyyn vastanneista. LähiTapiolan hyvää sijoitusta voi kuitenkin pitää pienoisenä yllätyksenä, koska Danske Bankilla, Säästöpankilla ja POP Pankilla on yksinään enemmän konttoreita Suomessa kuin LähiTapiolalla. LähiTapiolan tunnettavuutta on todennäköisesti lisännyt Tapiola-ryhmä ja Lähivakuutuksen yhdistyminen, josta on uutisoitu varsin paljon ja näin yksittäinen pankki on ollut tapetilla, mikä väistämättä näkyy kyselytutkimuksessa.

Säästöpankkia ei tuntenut 14,6 prosenttia, Danske Bankia 18,6 prosenttia, Handelsbankenia 20,5 prosenttia, Aktiaa 23,6 prosenttia ja POP Pankkia 29,0 prosenttia vastaajista. Kyseisillä pankeilla on vielä huomattava konttoriverkosto Suomessa, joten opiskelijoiden arvioidaan tunnistavan nämä pankit katukuvissa olevien konttoreiden sekä medianäkyvyyden vuoksi hyvin.

Pankkien tunnettavuuden toista ääripäätä edustavat pankit, joilla on periaatteessa ainoastaan yksi konttori Suomessa osittain asiakaspalvelun vuoksi. Poikkeuksena voidaan todeta FIM, jolla on 7 konttoria Suomessa. Vuonna 2013 S-Pankki kuitenkin osti FIMin ja näin sen konttoriverkosto muuttui valtakunnalliseksi, koska S-ryhmällä on toimipaikkoja ympäri Suomea. Tunnetuin pienen konttoriverkoston pankeista oli Mandatum, vaikkakin 61,3 prosenttia vastaajista sitä ei tuntenut. Seuraavana tuli FIM, jota 64,2 prosenttia ei tuntenut. Suomessa kasvavaa pankkia Nordnetiä ei tuntenut 68,4 prosenttia vastaajista. Viimeisenä tulevien kolmen pankin eli Evli Pankin, United Bankersin ja Saxo Bankin tunnettavuus Suomessa on varsin olematonta, koska kaikissa kolmessa pankissa ei-tuntenneiden osuus oli yli 81 prosenttia.

5.6.2 Pankkipalveluiden käyttö säästämässä ja sijoittamisessa

Pankkeja vertailtaessa sen mukaan, mitä pankkia käytetään säästämiseen ja sijoittamiseen, on pankkien järjestys osittain samanlainen. Eniten pankeista säästämiseen ja sijoittamiseen käytetään edelleen Osuuspankkia, jota 31,6 prosenttia kyselyyn vastanneista käyttää säästämiseen ja sijoittamiseen. Toiseksi suosituin pankki säästämiseen ja sijoittamiseen on myös edelleen Nordea, jota käyttää 26,4 prosenttia vastaajista. Kolmas sija on vaihtunut ja Danske Bank on kolmanneksi suosituin pankki 9,3 prosentin osuudella. Ero ykkösenä olevaan Osuuspankkiin ja toisen olevaan Nordeaan on kuitenkin valtava. Neljänneksi suosituin pankki on Nordnet 7,9 prosentin osuudella. Nordnet keskittyy lähes yksinomaan sijoittamiseen, ei niinkään säästämiseen. On mielenkiintoista verrata Nordnetiä ja Danske Bankia, jotka prosentiosuuksien mukaan ovat lähellä toisiaan. Pitää kuitenkin muistaa, että Danske Bank tarjoaa myös peruspankkipalveluita ja säästämisvaihtoehtoja, jotka Nordnetiltä puuttuvat lähes kokonaan.

Pienemmistä pankeista seuraavana tulee POP Pankki, jota 7,2 prosenttia vastaajista käyttää säästämiseen ja sijoittamiseen. POP Pankin jälkeen tulee Säästöpankki 6,4 prosentin osuudella. Säästöpankin kannassa tulee LähiTapiola 6,1 prosentin osuudella. Aktian ja Handelsbankenin osuudet ovat huomattavasti pienempiä, koska Aktiaa käyttää 3,9 prosenttia ja Handelsbankenin 2,0 prosenttia vastaajista. Vähiten säästämiseen ja sijoittamiseen opiskelijoiden keskuudessa käytetään FIMä, United Bankerssia, Saxo Bankia ja Evli Pankkia, joita kaikkia neljää käyttää alle prosentti eli lähes olematon osa kyselyyn vastanneista. Kyseiset neljä pankkia ovat keskittyneet varakkaampien henkilöiden palvelemiseen, ei niinkään palvelemaan opiskelijoita.

6 Yhteenveto ja johtopäätökset

Näyttää siltä, että opiskelijat ovat ennalta arvioitua aktiivisempia säästäjiä ja eritoten sijoittajia. Ainoastaan noin 10 prosenttia opiskelijoista ei säästänyt lainkaan. Korkeakouluopiskeli-

joiden korkea säästämisaktiivisuus voi johtua viime aikoina mediassa usein uutisoitu ihmisten henkilökohtaisen talouden turvaaminen, jos heillä on säästöjä tai jos heillä ei ole säästöjä kertynyt. Säästöjen kerryttämättömyys ja sitä seuraavat ongelmat tulevat monelle opiskelijan jälkeen eteen, sillä työllisyys on romahtanut Euroalueen ongelmien seurauksena viimeiset vuodet. Yritykset ovat joutuneet parantamaan tulostaan vähentämällä työvoimaa, mikä nostaa koulutettujen ja työkokemusta omaavien työnhakijoiden määrää. Näin ollen vastavalmistuneet joutuvat taistelemaan kovemmin työpaikoista. Suomen talouden odotetaan kuitenkin lähtevän nousuun lähiaikoina ja sitä kautta myös työllisyys lähtee uuteen kasvuun.

Opiskelijoiden sijoitusaktiivisuus yllätti sekä opinnäytetyöntekijät että Nordnetin yhteyshenkilöt täysin. Osakkeisiin opiskelijoista sijoitti huomattavasti suurempi prosentuaalinen määrä kuin, mitä koko Suomen kansasta tehdyt tutkimukset ovat osoittaneet. Opiskelijoista vajaa 26 prosenttia sijoitti osakkeisiin, kun Suomen väestöstä 16 prosenttia omisti osakkeita vuonna 2013. Osakesäästäminen oli korkeakouluopiskelijoissa miespainotteista, sillä miesopiskelijoista yli 39 prosenttia omisti osakkeita, naisopiskelijoista osakesäästäjiä oli vajaa 17 prosenttia. Osakesäästäjien korkea keski-ikä Suomessa kertoo myös, ettei opiskelijanuorten osakesäästäminen voi olla korkealla tasolla. Opinnäytetyöntekijät arvioivat kuitenkin opiskelijoiden olleen aktiivisia matalien korkojen aikakautena ja käyttäneen mahdollisuuden sijoittaa varallisuuttaan riskisempiin sijoituksiin.

Korkeakouluopiskelijat sijoittivat osakkeitakin useammin rahastoihin, jonka arvioitiin johtuvan pankkien rahastojensa näkyvästä markkinoinnista. Rahastot ovat myös helppohoitoinen sijoittamisen ratkaisu sijoittajalle, jolla ei ole aikaa tai halua perehtyä tuotteeseensa tarkemmin. Rahastoihin opiskelijoista sijoitti yli 32 prosenttia, joka vastaa prosentuaalisesti melko lailla koko kansan rahastosijoittajien määrää. Miesopiskelijoista rahastoihin sijoitti noin 38 prosenttia, kun naisopiskelijat sijoittivat rahastoihin yli 28 prosenttisesti.

Rahan säästäminen erilaisilla pankkitileillä oli odotetusti yleisin säästämisen muoto. Kyselyssä kysymykseen säästämismuodoista oli mahdollista vastata kaikkiin vastausvaihtoehtoihin ja opinnäytetyöntekijät arvioivatkin lähes jokaisen säästäjän pitävän pankkitilillä edes pientä hätävarakassaa, jota pystyy käyttämään tarpeen vaatiessa. Tililtä saatavan heikon koron nähtiin olevan irrelevanttia, kun osaan säästöistä täytyy päästä kiinni hädän hetkellä esimerkiksi viikonloppuisin, jolloin pörssit ovat kiinni, eikä kotiuttaminen ole mahdollista. Pankeissa lähinnä opiskelijoille suunnattua ASP-tiliä arvioitiin käytettävän huomattavasti enemmän, kuin tutkimuksesta kävi ilmi, sillä ASP-tiliä ei valittu erikseen valittavaksi vaihtoehdoksi. ASP-tili on opinnäytetyöntekijöiden mielestä hyvä säästämismuoto juuri opiskelijoille helpottaen aikanaan asunnonostoa sekä tilille tulevien korkojen suotuisan verokohtelun vuoksi. Oman asunnon hankinta on tutkimuksen mukaan tärkeä päämäärä opiskelijoille. Vajaa puolet opiskelijoista säästää oman asunnon hankintaa varten tai omistaa jo oman asunnon. Odotetusti,

mitä vanhempia opiskelijat ovat, sitä varmemmin heiltä löytyy itseltään jo oma asunto tai ainakin säästävät omaa asuntoa varten.

Opiskelijoista noin joka kymmenes ei säästä rahaa. Varsinkin pääkaupunkiseudulla opiskelijoiden asuessa vuokra-asunnoissa, suurimman osan tuloista nähdään menevän asumiseen. Opiskelija-asuntosäätiöt tarjoavat edullisia asumisratkaisuja, mutta läheskään kaikille opiskelijoille näitä halpoja asuntoja ei riitä. Vuokran ollessa useamman sata euroa, jää tukien jälkeen elämistä varten kohtuuttoman vähän rahaa. Monet opiskelijat käyvät opiskelun ohella töissä, mutta opinnäytetyöntekijät arvioivat opiskelun ohessa työskentelyn vaikuttavan opiskelijan opintosuorituksiin negatiivisesti. On kuitenkin huomattava, ettei opiskelun ohessa työskentely vaikuta negatiivisesti kaikkien näin tekevien opintosuorituksiin. Opiskelijoiden ostovoima on myös korkeiden vuokrien vuoksi heikkoa. Ravinnon hankkiminen sekä muut pakolliset kuukausittaiset kulut vain heikentävät opiskelijoiden mahdollisuutta säästää. On siis varsin ymmärrettävää, etteivät kaikki opiskelijat yksinkertaisesti pysty säästämään pakollisten menojen jälkeen rahaa tulevaisuutta varten.

Opiskelijoille opetetaan kouluissa myös entistä enemmän säästämisestä ja sijoittamisesta, minkä osaltaan nähdään alentavan sijoittamisen aloittamiseen liittyvää kynnystä. On hieno huomata, miten vähätuloiset opiskelijat, joiden oletetaan kuluttavan enemmän kuin tienaaavan, pystyvät säästämään tuloistaan pitkänäköisesti tuottaviin säästämiskohteisiin ja kerryttävän varallisuutta, joka voi mahdollisesti turvata hädän hetkellä säästäjän elintason säilymisen.

Talouden merkitys on kasvanut vuosi vuodelta niin mediassa kuin arjen askareissakin. Mobiiliaikakautena erilaiset oman talouden hallintaan liittyvät applikaatiot ovat päässeet pinnalle ja pankit saavat uusia asiakkaita hyödyllisten applikaatioidensa vuoksi. Tärkeinä ominaisuuksina opinnäytetyöntekijät näkevät reaaliaikaisen tilinsaldon sekä kuvaajat, jotka kertovat paljonko tulojen mukaan olisi mahdollista kuluttaa ja mikä todellinen kulutus on ollut. Nykyaajan informaatioyhteiskunnan aikakaudella ihmisten on helppo seurata, niin menojaan kuin tulojaan sekä kilpailuttaa säästöjensä tuotot. Erilaisista säästämis- ja sijoitusmahdollisuuksista on nykyaikana varsin helppo löytää tuoreinta tietoa Internetin kautta. Erilaisista blogeista sekä sosiaalisesta mediasta löytyy myös toisten kokemuksia omien havaintojensa tueksi. Näin ollen sijoittajan on helpompi tehdä sijoituspäätöksensä.

Sosiaalisen sijoittamisen nähdään saavan enemmän näkyvyyttä ja suosiota lähivuosina. Tällä hetkellä sosiaalisen sijoittamisen työkalut ovat opiskelijoiden keskuudessa vain vähän tunnettuja, mutta tutkimuksesta on havaittavissa opiskelijoiden uteliaisuuden ja kiinnostuksen toisten sijoittajien salkkujen näkemiseen. Tämän nähdään tuovan sosiaalisen sijoittamisen työkaluille lisää asiakkaita, jota kautta myös työkalujen näkyvyys kasvaa. Sosiaalisen median yleis-

tyessä sosiaalista mediaa nähdään käytettävän tulevaisuudessa mitä erilaisimpiin asioihin ja sosiaalisen sijoittamisen työkalujen nähdään tulevan sijoittajien keskuudessa paljon käytettyjä ja tunnettuja.

Lähteet

Kirjallisuus:

Erola, M. 2009. Paras sijoitus. Helsinki: Talentum Media Oy.

Hidén, P. 2005. Pääomarahastot ja niiden sijoitustoiminta. Helsinki: Talentum Media Oy.

Hirsjärvi, S & Remes, P & Sajavaara, P. 2002. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Hämäläinen, K. 2003. Osakesijoittajan opas. Hämeenlinna: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Kallunki, J.-P. 2002. Ammattimainen sijoittaminen. Helsinki: Kauppakaari.

Kananen, J. 2008. Kvantti. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kormilainen, V. 2013. Saiturin markkinointikirja: hyvät ideat ovat ilmaisia. Helsinki: Kauppakamari.

Malkiel, B. 2012. Sattuman kauppaa Wall Streetillä. Helsinki: Talentum Media Oy.

Ojasalo, K & Moilanen, T & Ritalahti, J. 2009. Kehittämistyön menetelmät. Helsinki: WSOYpro Oy.

Pahkinen, E. 2012. Kyselytutkimusten otantamenetelmät ja aineistoanalyysi. Jyväskylä: Jyväskylä University Printing House.

Pohjola, M. 2008. Taloustieteen oppikirja. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy.

Puttonen, V. 2011. Miten sijoitan rahastoihin. Helsinki: WSOYpro.

Puttonen, V. 2009. Osta halvalla, myy kalliilla. Helsinki: WSOYpro.

Puttonen, V. 2001. Sijoituskirja. Helsinki: WSOY.

Saario, S. 2005. Miten sijoitan pörssiosakkeisiin, osa 2. Helsinki: WSOY.

Vilka, H. 2007. Tutki ja mittaa. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy.

Sähköiset lähteet:

Alexandria. 2014. Rahastosijoittaminen ja -säästäminen. Viitattu 21.5.2014.

http://www.alexandria.fi/mihin-sijoittaa/rahastosijoittaminen_ja_saastaminen?gclid=ClNgPP3h70CFeHDcgodxqkAPw

Arvopaperi. 2014. Oksaharju: Hyvä osinkotuotto sisältää mahdollisuuden kurssinousuun. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.arvopaperi.fi/uutisarkisto/oksaaharju+hyva+osinkotuotto+sisaltaa+mahdollisuuden+kurssinousuun/a966807>

Bloomberg. 2014. Dow Jones Industrial Average. Viitattu 9.11.2014.

<http://www.bloomberg.com/quote/INDU:IND>

Facebook. 2014. Mitä jostakin tykkääminen tarkoittaa? Viitattu 21.5.2014.

<https://www.facebook.com/help/110920455663362>

Finanssialan keskusliitto. 2013. Finanssialan vuositilasto 2012. Viitattu 21.5.2014.

http://www.fkl.fi/tilastot/Tilastot/Finanssialan_vuositilasto_2012.pdf

Finanssivalvonta. 2014. Käyttötili ja säästämistili. Viitattu 16.10.2014.
http://www.finanssivalvonta.fi/FI/FINANSSIASIAKAS/TUOTTEITA/TALLETUKSET/KAYTTOTILI/Pages/Default.aspx#.VD_kMPL_vZ0

Google Finance. 2014, NASDAQ: Facebook Inc. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.google.com/finance?q=nasdaq:fb>

Helsingin Sanomat. 2014. Kiinan teollisuuden puhti hiipuu. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.hs.fi/talous/Kiinan+teollisuuden+puhti+hiipuu/a1393651946041>

Journalisti. 2010. Blogit ahmivat palstatilaa. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.journalistiliitto.fi/journalisti/lehti/2010/20/artikkelit/blogit-ahmivat-palstatilaa/>

Kansaneläkelaitos. 2014. Opintotuen 1.8.2014 muutokset. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.kela.fi/opintotuen-1.8.2014-muutokset>

Kauppalehti. 2014. "Etf:t kustannustehokkaita - ei osata hyödyntää". Viitattu 21.5.2014.
<http://www.kauppalehti.fi/omaraha/etft+kustannustehokkaita+-ei+osata+hyodyntaa/201403657052>

Metsäkeskus. 2014. Puun hintatilasto. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.metsakeskus.fi/hakkuut/puun-hintatilasto>

MTK. 2014. Metsänomistajat Suomessa. Viitattu 21.5.2014.
http://www.mtk.fi/metsa/metsanomistajat/fi_FI/Metsanomistajat_suomessa/

Nasdaq OMX Helsinki. 2013a. Arvopaperipörssin säännöt. Viitattu 21.5.2014.
http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/83/83923_arvopaperiprssiinsnt31012013.pdf

Nasdaq OMX Helsinki. 2013b. Pörssin säännöt. Viitattu 21.5.2014.
http://www.nasdaqomx.com/digitalAssets/86/86490_prssiinsnt172013.pdf

Nordea. 2014a. Mikä ETF on? Viitattu 16.10.2014.
http://www1.nordea.fi/Solo/1/help/invest/orders/VAL-1what_is ETF.ASP

Nordea. 2014b. Määräaikainen Sijoitustili. Viitattu 21.5.2014.
http://www.nordea.fi/Henkil%C3%B6asiakkaat/S%C3%A4%C3%A4st%C3%B6t/S%C3%A4%C3%A4st%C3%A4misen+tilit/M%C3%A4%C3%A4r%C3%A4aikainen+Sijoitustili/874442.html?WT.srch=1&WT.mc_id=googleFI&mc_en=google&mc_cam=FI+B2C+Savings&mc_ag=Savings+-+Time+Deposit+Account&mc_kw=m%u00e4%u00e4%u00e4aikaistili&mc_mt=e&mc_cid=29276637429

Nordnet. 2014a. Helsingin pörssin kolme osinkotuotolla edullisinta kasvuyhtiötä. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.nordnetblogi.fi/helsingin-porssin-kolme-osinkotuotolla-edullisinta-kasvuyhtiota/11/02/2014/>

Nordnet. 2014b. Johdannaiset - optiot. Viitattu 21.5.2014.
<https://www.nordnet.fi/palvelut-ja-tuotteet/sijoitukset/optiot.html>

Nordnet. 2014c. Nordnetissä juhlat ma 10.2.2014 - kotimaiset kaupat vain 1 €. Viitattu 21.5.2014.
<http://www.nordnetblogi.fi/nordnetissa-juhlat-ma-10-2-2014-kotimaiset-kaupat-vain-1-e/07/02/2014/>

OP-Pohjola. 2014a. ASP-tili. Viitattu 21.5.2014.

<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/tilit-ja-maksut/aloita-saastaminen/asp-tili?id=15113&srcpl=3>

OP-Pohjola. 2014b. Jatkuva tuottotili. Viitattu 21.5.2014.

<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/tilit-ja-maksut/tuottoa-saastoillesi/jatkuva-tuottotili?id=15122&srcpl=8>

OP-Pohjola. 2014c. Osakeindeksirahastot. Viitattu 10.11.2014.

<https://www.op.fi/op/henkiloasiakkaat/saastot-ja-sijoitukset/osakeindeksirahastot?cid=151529274&srcpl=3>

OP-Pohjola. 2014d. Pörssijohdannaiset. Viitattu 21.5.2014.

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151622182&srcpl=4>

Pörssisäätiö. 2009. Kotitalouksien säästämistutkimus: osakkeet pitivät pintansa. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.porssisaatio.fi/blog/2009/06/23/kotalouksien-saastamistutkimus-osakkeet-pitivat-pintansa/>

Pörssisäätiö. 2013. Sijoittajan vero-opas 2013. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.multimagazine.fi/index.php?id=Vero-opas-FI>

Pörssisäätiö. 2014. Tutkimus & tilastot, Viitattu 25.5.2014.

<http://www.porssisaatio.fi/tutkimus-tilastot/>

S-Pankki. 2014a. S-Määräaikaistili. Viitattu 21.5.2014.

http://www.s-pankki.fi/henkiloasiakkaat/tilit/fi_FI/smaaraaikaistili/

S-Pankki. 2014b. S-Tuottotili. Viitattu 16.10.2014.

https://www.s-pankki.fi/henkiloasiakkaat/tilit/fi_FI/stuottotili/

Savelius Mikko. 2013. Voihan verohelvetti! 820 000 suomalaisen verotus nousee +43 prosenttia. Viitattu 21.5.2014.

<http://mikkosavelius.puheenvuoro.uusisuomi.fi/136568-voihan-verohelvetti-820-000-suomalaisen-verotus-nousee-43-prosenttia>

Sp-Rahastoyhtiö. 2014. Mikä on rahasto? Viitattu 16.10.2014.

<http://www.sp-rahastoyhtio.fi/rahastot/mika-on-rahasto/>

Säästöpankki. 2014. ASP-tili - helpompaa säästämistä ensiasuntoon. Viitattu 21.5.2014.

<https://www.saastopankki.fi/asp-tili>

Taaleritehdas. 2014. Sijoittaminen. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.taaleritehdas.fi/fi/sijoittaminen.html>

Talouselämä. 2011. Listaamaton yritys houkuttelee tuotolla - näin sijoitat pörssin ulkopuolelle. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.talouselama.fi/sijoittaminen/listaamaton+yritys+houkuttelee+tuotolla++nain+sijoiat+porssin+ulkopuolelle/a2006909>

Talouselämä. 2012. Raportin ikävä johtopäätös: Facebookissa tykkääminen uhkaa sinua. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/raportin+ikava+johtopaatos+facebookissa+tykkaaminen+uhkaa+sinua/a2099371>

Talouselämä. 2013. Luottoluokittaja: Suomen pankkien näkymät ovat huonot. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.talouselama.fi/uutiset/luottoluokittaja+suomen+pankkien+nakymat+ovat+huonot/a2213733>

Taloussanomat. 2012. Sijoittajaeliitti myy nyt osakkeita pörssiin ohi. Viitattu 21.5.2014.

<http://www.taloussanomat.fi/porssi/2012/07/02/sijoittajaeliitti-myy-nyt-osakkeita-porssiin-ohi/201232258/170>

Yleisradio. 2013a. Facebookissa tykkääminen kertoo paljon käyttäjästä. Viitattu 21.5.2014.

http://yle.fi/uutiset/facebookissa_tykkaaminen_kertoo_paljon_kayttajasta/6533403

Yleisradio. 2013b. Kuinka moni naapurisi tienaa vähemmän kuin sinä? Kokeile itse laskurilla. Viitattu 21.5.2014.

http://yle.fi/uutiset/kuinka_moni_naapurisi_tienaa_vahemman_kuin_sina_kokeile_itse_laskurilla/6908390

Yleisradio. 2014. Asiantuntijat: Nämä ovat sosiaalisen median trendit vuonna 2014. Viitattu 22.5.2014.

http://yle.fi/uutiset/asiantuntijat_nama_ovat_sosiaalisen_median_trendit_vuonna_2014/7028857

Kuviot

Kuvio 1. Osakkeita omistavat opiskelijat	24
Kuvio 2. Rahastoja omistavat opiskelijat	27
Kuvio 3. Sosiaaliset sijoittamisen palveluiden tunnettavuus.....	38
Kuvio 4. Sijoitusten avaaminen sosiaalisessa sijoittamisessa	39
Kuvio 5. Kiinnostus toisten sijoituksiin sosiaalisessa sijoittamisessa	40

Liitteet

Liite 1 Kyselylomake: Opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumukset.....	52
---	----

Liite 1 Kyselylomake: Opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumukset

Kyselylomake: Opiskelijoiden säästämis- ja sijoitustottumukset

Tutkimus tehdään opinnäytetyöhön. Tutkimuksen tekijöinä ovat Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijat Kuja-Halkola Petri ja Unkuri Heikki.

Kyselytutkimuksen tuloksia analysoidaan opinnäytetyötä varten. Tulokset esitetään myös yhteistyöpankille. Vastajaan anonymiteetti säilyy koko projektin ajan.

Sosiaalisen sijoittamisen palveluissa käyttäjät voivat nähdä muiden sijoittajien salkut ja seurata heidän kaupankäyntiään. Lisäksi käyttäjät voivat keskustella ja jakaa ajatuksiaan arvopapereihin liittyen.

Taustatiedot

1. Ikä

- 18-20
- 21-23
- 24-26
- 27-

Taustatiedot

2. Sukupuoli

- Mies
- Nainen

Taustatiedot

3. Korkeakoulu

- Yliopisto
- Ammattikorkeakoulu

Taustatiedot

4. Koulutusala

- Kaupallinen
- Sosiaali- ja terveysala
- Oikeustieteellinen
- Tekniikka
- Tietojen käsittely

- Media
- Musiikki
- Palveluliiketoiminta
- Kulttuuri

Muu, mikä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

5. Valitse seuraaviin pankkeihin liittyen tilannettasi parhaiten kuvaava vaihtoehto

	Tunnen	En tunne	Käytän säästä- seen/sijoittamiseen	Voisin harkita käyttäväni sääs- tämiseen/sijoittamiseen
Aktia	☐	☐	☐	☐
Danske Bank	☐	☐	☐	☐
Evli	☐	☐	☐	☐
FIM	☐	☐	☐	☐
Handelsbanken	☐	☐	☐	☐
LähiTapiola	☐	☐	☐	☐
Mandatum	☐	☐	☐	☐
Nordea	☐	☐	☐	☐
Nordnet	☐	☐	☐	☐
Osuuspankki	☐	☐	☐	☐
POP Pankki	☐	☐	☐	☐
Saxo Bank	☐	☐	☐	☐
Säästöpankki	☐	☐	☐	☐
United Ban- kers	☐	☐	☐	☐

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

6. Millaisia säästöjä tai sijoituksia sinulla on?

- Rahaa pankkitilillä

- Rahastoja
- Osakkeita
- Asunto
- Metsää
- Minulla ei ole säästöjä tai sijoituksia (siirry kysymykseen 11)

Muita säästöjä, mitä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

7. Miksi säästät ja/tai sijoitat?

- Lomailuun
- Suurempiin hankintoihin
- Omaan asuntoon
- Pahan päivän varalle
- Saadakseni tuottoa rahoilleni
- Haluan rikastua
- En halua vastata / en osaa sanoa

Muu syy, mikä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

8. Mikä mahdollistaa sen, että voit säästää ja sijoittaa?

- Käyn töissä ja saan palkkaa
- Käytän lainarahaa
- Vanhempani tukevat minua taloudellisesti
- Olen saanut perintöä
- Saan pääomatuloja
- En halua vastata

Jokin muu, mikä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

9. Mistä haet tietoa mahdollisia sijoituksiasi varten?

- Luotan omaan harkintakykyyni
- Seuraan talousuutisia
- Kysyn kavereilta
- Luen blogeja ja keskustelufoorumeja
- Luen pörssiyhtiöiden tiedotteita
- Seuraan analyytikoiden tai muiden sijoitusammattilaisten suosituksia
- Seuraan pankkien mallisalkkuja
- Pankkien verkkosivuilta
- En halua vastata / en osaa sanoa

Muualta, mistä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

10. Kuinka usein seuraat sijoituksiasi?

- Päivittäin
- Viikoittain
- Kuukausittain
- Harvemmin
- En seuraa sijoituksiani

Siirry kysymykseen 14

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

11. Mikä on päällimmäinen syy siihen, ettei sinulla ole säästöjä?

- Minulla ei ole aikaa paneutua säästämiseen
- Minulla ei ole mielestäni tarvittavaa osaamista
- Tietoa eri säästö- ja sijoitusvaihtoehdoista on vaikea saada
- Minulla ei jää menojeni jälkeen rahaa säästämiseen
- Säästäminen ja sijoittaminen ei kiinnosta

- En halua vastata / en osaa sanoa

Muu syy, mikä?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

12. Mikäli sinulla olisi mahdollisuus säästää, mihin säästäisit?

- Pankkitilille
- Rahastoihin
- Osakkeisiin
- Muihin arvopapereihin
- Asuntoon
- Metsään

Muuhun, mihin?

Yleistä säästämisestä ja sijoittamisesta

13. Jos aloittaisit säästämisen, mistä hakisit tietoa?

- Talousuutisista
- Kavereilta
- Blogeista ja keskustelufoorumeilta
- Pörssiyritysten tiedotteista
- Analytikoilta tai muilta sijoitusammattilaisilta
- Pankkien verkkosivuilta
- En halua vastata / en osaa sanoa

Muualta, mistä?

Sosiaalinen sijoittaminen

14. Mitä seuraavista sosiaalisen sijoittamisen palveluista tunnet?

- Shareville
- Tradeking
- eToro

- Zulutrade
- Currensee
- Sosiaalisen sijoittamisen palvelut eivät ole minulle tuttuja

Joku muu, mikä?

Sosiaalinen sijoittaminen

15. Onko sijoittaminen mielestäsi yksityisasia?

- On
- Ei
- En halua vastata / en osaa sanoa

Sosiaalinen sijoittaminen

16. Kiinnostaisiko sinua nähdä ja seurata toisten henkilöiden sijoituksia?

- Kyllä
- Ei
- En halua vastata / en osaa sanoa

Sosiaalinen sijoittaminen

17. Kenen salkkuja haluaisit seurata / keiden salkut haluaisit nähdä?

- Kavereideni
- Julkisuuden henkilöiden
- Sijoitusammattilaisten
- Toimitusjohtajien
- En halua vastata / en osaa sanoa

Muiden, keiden?

Sosiaalinen sijoittaminen

18. Miten sosiaalisen sijoittamisen yleistymisen vaikutus omaan sijoittamiseesi?

- Lisää kiinnostusta sijoittamiseen
- Ei ole vaikutusta

- Vähentää kiinnostusta sijoittamiseen
- En halua vastata / en osaa sanoa

Sosiaalinen sijoittaminen

19. Avaisitko omat sijoituksesi muiden nähtäväksi sosiaalisessa sijoitusverkostossa?

- Avaisin omalla nimelläni
- Avaisin nimimerkillä
- En halua vastata / en osaa sanoa

En avaisi, miksi?

Tietojen lähetys